

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "กระบวนการและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตะรุเตา และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว" ซึ่งเป็นการวิจัยแบบสหวิทยาการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา จำนวน 17 คน , การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) โดยการร่วมโครงการนำผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 1 (สงขลา-สตูล) และกิจกรรมการประชุมย่อยและสัมมนาเสนอแนวความคิดการจัดการท่องเที่ยวจัดโดยเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง ทั้งนี้มีการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ส่วนที่ 2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยว

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1. การวิจัยเชิงคุณภาพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารและลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และส่วนที่ 2. การวิจัยเชิงปริมาณ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 1. การวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1. ข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตะรุเตา
 2. กระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
 3. ลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
- โดยมีข้อสรุปที่ได้จากผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตะรุเตา

สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ประกอบด้วยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัททัวร์, โรงแรม, ร้านอาหารและมัคคุเทศก์อาชีพ โดยทั้งหมดมีจุดมุ่งหมายเป็นอันเดียวกันคือ ต้องการมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ทั้งนี้การจัดตั้งสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเพื่อเป็นสถานที่รวมตัวของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล เพื่อคอยให้บริการสำหรับคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวได้เข้ามาสอบถาม ภายใต้นโยบายและวัตถุประสงค์ของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

ชมรมมัคคุเทศก์

ชมรมมัคคุเทศก์จังหวัดสตูล เป็นการรวมตัวของกลุ่มมัคคุเทศก์จากบริษัทนำเที่ยวต่างๆ และมัคคุเทศก์ทั่วไป ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผนการนำเที่ยวร่วมกัน มีการจัดแบ่งนักท่องเที่ยวในการดูแล เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีการช่วยกันเป็นหูเป็นตาในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีการจัดโครงการที่เป็นโครงการหลัก คือ โครงการรักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม

พันธมิตรเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง

เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่างมีการจัดทำโครงการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือชุมชนที่มีความสนใจ และมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งมีกิจกรรมที่โครงการดำเนินการ ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบบูรณาการของพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราและพื้นที่ใกล้เคียง
2. แนวทางและต้นแบบของที่พักนักท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากลของการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืน
4. การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการดำน้ำและการจัดการแหล่งดำน้ำเชิงอนุรักษ์
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวระหว่างพื้นที่อันดามันตอนล่างกับรัฐควีนสแลนด์

โครงการ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม

โครงการรักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อมเป็นโครงการจัดกิจกรรมเก็บขยะ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ 1) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล, 2) สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และ 3) ชมรมมัคคุเทศก์ทางทะเลชายฝั่งจังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1 เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวตามเกาะต่างๆ ในการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและเพื่อความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว
- 2 เพื่อสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวให้สามารถมีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน
- 3 เพื่อสร้างความสามัคคี ทศนคติที่ดีต่ออาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกชมรม อันจะส่งผลให้เกิดความรักและหวงแหนมรดกทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างยั่งยืน
- 4 เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ศักยภาพแลความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล
- 5 เพื่อให้เกาะหลีเป๊ะเป็นหน้าตาอันทรงคุณค่าในการเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้หมู่เกาะอาดัง-ราวี พร้อมกับบรรณรงค์การท่องเที่ยวอันดามันหลังประสบเหตุธรณีพิบัติของจังหวัดสตูล

โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ (ครั้งที่ 1)

โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ (ครั้งที่ 1) จัดโดย ความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ก้าวสู่เป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาอย่างยั่งยืน และตัวจักรสำคัญในการปลูกฝังแนวคิดในการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นคือเยาวชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกและเป็นพลังส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทะเล และมีวัตถุประสงค์ของโครงการ

ได้แก่ 1) สร้าง/เตรียมความพร้อมของเยาวชนในการเป็นยุวมัคคุเทศก์เฉพาะที่แหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่เกาะหลีเป๊ะเป็นกรณีศึกษา 2) สร้างจำสำนึกให้แก่ เยาวชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยกระบวนการเรียนรู้ 3) เยาวชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ท้องถิ่นของตนเองและ 4) เยาวชนขยายผลการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่นตนเอง

ปัญหาคำถามวิจัยข้อที่ 1 : กระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีด้วยกัน 2 ประเด็นได้แก่

1. องค์ประกอบของการสื่อสาร
2. รูปแบบของการสื่อสาร

องค์ประกอบของการสื่อสาร

1. ผู้ส่งสาร

ประกอบด้วยองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง สามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ดังนี้

1. ภาครัฐ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล) เป็นต้น

2. ภาคเอกชน ได้แก่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่ กลุ่มโรงแรม, กลุ่มบริษัททัวร์, บริษัท เติร์ดและเดินเรือ, กลุ่มร้านอาหาร สถานบันเทิง และกลุ่มร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ร้าน แลกเปลี่ยนเงินตรา และมััคคุเทศก์ ทั้งนี้รวมทั้งผู้ประกอบการที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียน อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

3. ภาคประชาชน ได้แก่ ชาวเล บนเกาะหลีเป๊ะ

4. พันธมิตร ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มูลนิธิสืบภาคใต้และมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น

โดยสรุปบทบาทของผู้ส่งสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติ ตะรุเตา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.บทบาทของภาครัฐในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

1.1 บทบาทของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

อุทยานแห่งชาติตะรุเตาเป็นแกนนำ ทำหน้าที่รับผิดชอบอุทยานแห่งชาติตะรุเตาโดยตรง ซึ่งมีการจัดการ 3 ด้าน คือ 1.) ด้านการป้องกันและคุ้มครองทรัพยากรในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุ

เตา 2.) ด้านการค้นคว้าวิจัย และ 3.) ด้านนันทนาการและการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน ซึ่งเป็น การจัดการที่ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวยั่งยืน ภายใต้เป้าหมายที่ว่า "ทรัพยากรยั่งยืน คนที่อยู่หรือ อมนุษย์ยั่งยืน มีรายได้ยั่งยืน"

อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีบทบาทหลักในด้านการคุ้มครองดูแลทรัพยากรทั้งหมดในเขต อุทยานแห่งชาติตะรุเตาทางด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมองถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1.) สินค้าการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติ 2.) บริการการท่องเที่ยว 3.) ตลาด คือกลุ่ม นักท่องเที่ยว และ 4.) การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคประชาชน, ภาครัฐ, หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยว ซึ่งอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีนโยบายให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการ การคิด การวางแผน โดยการประชุมปรึกษากัน ก่อนที่จะเปิดการท่องเที่ยวในแต่ละ ฤดูกาล

1.2 บทบาทของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้อง โดยตรงกับอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยได้ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวเป็นการส่งเสริมด้าน กิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาแห่งชาติตะรุเตา มากขึ้น เช่น กิจกรรมการวิจัยย้อนรอยประวัติศาสตร์ตะรุเตา

1.3 บทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล) เป็นหน่วยงาน ภาครัฐที่มีภารกิจหลักในการรับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ โดยทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลด้าน สำนักงานและการผลิตสื่อ ซึ่งสื่อแบ่งออกเป็นสื่อ ออฟไลน์กับออนไลน์ โดยสื่อออนไลน์ สื่อ ออฟไลน์เป็นสื่อโปสเตอร์ แผ่นพับ ส่วนสื่อออนไลน์คือโทรทัศน์และสื่อวิทยุ และยังมีบทบาทในการ ส่งเสริมการขาย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้มีช่องทางในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทุกปี เช่น การออกบูธ เช่น ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์, ณ อิมแพค แอร์น่า-เมืองทองธานี และ ณ ไบเทค บางนา ซึ่งอยู่ภายใต้แผนและนโยบายการท่องเที่ยว

2. บทบาทของภาคเอกชนในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

2.1 บทบาทของสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เป็นลักษณะองค์กร โดยมีองค์ประกอบของสมาคม จากผู้ประกอบการด้านต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งร่วมด้วยผู้ประกอบการโรงแรม ผู้ประกอบการรีสอร์ท, ผู้ประกอบการ เติมน้ำมัน, ผู้ประกอบการเดินรถ, มัคคุเทศก์ และ ผู้ประกอบการของชำร่วย อีกทั้งได้รับความร่วมมือกับทางสำนักงานจังหวัดในเรื่องของ

งบประมาณในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และยังมีบทบาทในด้านการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการภายในสมาคมและร่วมกับหน่วยงานด้านอื่นๆ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการเก็บขยะ, กิจกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหลังสึนามิ, กิจกรรมการแข่งขันวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์ตระกูลเตาและกิจกรรมลอยเรือของชาวเล

2.2 บทบาทของผู้ประกอบการนำเที่ยว

ผู้ประกอบการนำเที่ยวมีบทบาททางด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ มีदारเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยวด้วยการแสดงสินการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงนักท่องเที่ยว และยังมีบทบาททางด้านการให้ความร่วมมือในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมจัดการดูแลรักษาสีงแวดล้อมกับกิจกรรม "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม"

2.3 บทบาทของผู้ประกอบการเดินเรือ

ผู้ประกอบการเดินเรือ หลีเป๊ะเฟอร์รี่ แอนด์ สปีดโบ๊ท เป็นบริษัทท้องถิ่นเป็นของชุมชน เป็นบริษัทเดียวในจังหวัดสตูลที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการถือหุ้น ซึ่งมีชาวบ้านประมาณ 400 กว่าครัวเรือน โดยมีบทบาทในการแนะนำนักท่องเที่ยว ในเรื่องการปฏิบัติตัวในการเดินทางไปที่ท่องเที่ยว

2.4 บทบาทของผู้ประกอบการรีสอร์ท

ผู้ประกอบการรีสอร์ทมีบทบาทในการแนะนำนักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ และได้มอบสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า, น้ำและความสะอาด และด้านเรือ ได้สร้างปลอดภัยในการเดินเรือ โดยมีชูชีพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวภูมิใจ แล้วกลับมาท่องเที่ยวอีก

2.5 บทบาทของชมรมมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์มีบทบาทในการติดต่อสื่อสารเพื่อการนำในการรักษาธรรมชาติแล้ว ยังมีอีกบทบาทหนึ่งที่มัคคุเทศก์ทำร่วมกัน นั่นคือกิจกรรม " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" และการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมกิจกรรมเป็นทำให้นักท่องเที่ยวได้มาเห็นสถานที่จริงเกิดความประทับใจ และมีการบอกปากต่อปากไปยังเพื่อน ญาติพี่น้อง คนในครอบครัวได้มาเที่ยวต่อไป อีกทั้งมัคคุเทศก์มีบทบาทในการแนะนำและประสานกับนักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องการนำเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวหรือร่วมกิจกรรมแล้ว มัคคุเทศก์ยังมีบทบาทในการแนะนำวิธีการท่องเที่ยวที่ถูกต้อง และการอนุรักษ์และคอยดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สวยงามอยู่ตลอด

3.บทบาทของภาคประชาชนในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ประชาชนมีบทบาทในการแนะนำและดูแลนักท่องเที่ยวในการเล่นน้ำและการชมปะการัง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และมีบทบาทการผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวตลอดปี

4.บทบาทของพันธมิตรในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

4.1 เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง)

เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง) มีบทบาทในการเป็นช่องทางให้กับประชาชนและผู้ประกอบการในการนำเสนอปัญหาด้านการท่องเที่ยว อีกทั้งช่วยเหลือและเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

4.2 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีบทบาททางด้านการศึกษาวิจัยทรัพยากรธรรมชาติอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อเกิดการพัฒนาด้านด้านค้นคว้าทรัพยากรธรรมชาติใหม่ๆ และการศึกษาลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ในการนำมาใช้, ดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนทางด้านการผลักดันให้เป็นแหล่งมรดกโลก โดยการจัดทำโครงการศึกษาจัดทำเอกสารพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามัน เพื่อเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ ประจำปี 2550-2552 เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากขึ้น

4.3 มูลนิธิสืบนาคะเสถียร

มูลนิธิสืบนาคะเสถียรมีบทบาทด้านสังคมและกระบวนการจัดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยร่วมเป็นคณะกรรมการของ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และร่วมกับสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโครงการศึกษาจัดทำเอกสารพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามัน เพื่อเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ ประจำปี 2550-2552

4.4 มูลนิธิชัยพัฒนา

มูลนิธิชัยพัฒนามีบทบาทในการเข้ามาวางรากฐานนำไปสู่การพัฒนาเพื่อรองรับการเยือนเสด็จของราชวงศ์และเข้ามาสื่อสารกับประชาชนในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีงบประมาณเข้ามารวมทั้งการพัฒนาอาชีพของประชาชน

สรุปบทบาทของผู้สื่อสาร ออกเป็น 8 บทบาท

- 1.) ด้านดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง
- 2.) ด้านการให้ความรู้และคอยแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ
- 3.) ด้านการควบคุมมาตรการในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
- 4.) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
- 5.) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 6.) ด้านการให้บริการที่ประทับใจกับนักท่องเที่ยว
- 7.) ด้านการเป็นช่องทางในการนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
- 8.) ด้านการค้นคว้าวิจัยเพื่อจัดการด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว

2. สาร หรือ ประเด็นการสื่อสารเพื่อการจัดการ

สรุปประเด็นในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่

- ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรใต้ท้องทะเล เช่น ปะการัง, ปริงทะเล, หอยเม่น ปลานานาชนิด เป็นต้น

- การแนะนำนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น วิธีการลงเล่นน้ำดูปะการังที่ถูกต้อง เป็นต้น

- การซ่อมแซม โดยการเก็บขยะ ซึ่งมีการจัดโครงการเก็บขยะ ที่เรียกว่า "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม"

- ทุกภาคส่วนได้รับทราบ เข้าใจและร่วมกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ

- หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องลักษณะ

2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

- กิจกรรมการวิจัยย้อนรอยประวัติศาสตร์

- กิจกรรมล่องเรือของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ

- กิจกรรมการเก็บขยะ ซึ่งเรียกว่า "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม"

- การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว

- ความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติ

2.3 ด้านการบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทาง, เรือ, ห้องพักรับและบอกวิธีการจ่ายเงิน

2.4 ด้านกฎระเบียบ ได้แก่

- กฎของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเอง , กฎระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติตะรุเตาพระราชบัญญัติต่างๆ
- กฎของชาวเลที่กำหนดขึ้นมาเพื่อการจัดการด้านการเดินเรือและนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ชาวเลในพื้นที่

3. สื่อ/ช่องทางการสื่อสารเพื่อการจัดการ

สื่อ/ช่องทางที่ใช้ในกระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีหลายประเภทด้วยกัน ทั้งสื่อมวลชน, สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ดังนี้

3.1 สื่อมวลชน

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่องค์กรหรือหน่วยงาน, ผู้ประกอบการ รวมทั้งประชาชนในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ใช้ในการสื่อสาร เช่น รายการโทรทัศน์ "เที่ยวละไมไทยแลนด์" และรายการTV Thunder ทางช่อง 3 , Cable TV (นครศรีธรรมราช - หาดใหญ่) และช่อง 11 อีกทั้งชาวเลยังมีการคาดหวังที่จะใช้สื่อโทรทัศน์จากสถานีที่มีความนิยมสูงอย่างเช่น ช่อง 3 และ ช่อง 7

สื่อวิทยุในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพื่อร่วมชี้แจงถึงกิจกรรมต่างๆ โดยผ่านทางสถานีวิทยุท้องถิ่น เช่น สถานี อสมท. จังหวัดสตูล, สถานีวิทยุท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุอื่นๆ

อีกทั้งสื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสารที่องค์กร/หน่วยงานใช้เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น โฟกัสของหาดใหญ่ ในการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรมของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และเป็นประเด็นเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ส่วนนิตยสารใช้สำหรับโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยว

3.2 สื่อบุคคล ได้แก่

มัคคุเทศก์, ผู้ประกอบการด้านต่างๆและประชาชน เป็นการสื่อสารลักษณะ "ปากต่อปาก" โดยสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

วิทยากร เป็นการสื่อสารลักษณะการบรรยายหรือสาธิตเพื่อให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

โต๊ะหม้อ เป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจของชาวเลบนเกาะ สามารถโน้มน้าวการกระทำของชาวเลได้

คารานักแสดง การนำดารามาร่วมกิจกรรม เช่น โครงการเก็บขยะ ที่เรียกว่า รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างชาวประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวนอก เป็นการสื่อสารโดยวิธีการ “บอกต่อ” โดยที่นักท่องเที่ยวมีความประทับใจแหล่งท่องเที่ยวแล้วอยากกลับมาเที่ยวอีก

3.3 สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น Website, E-mail, Msn และ Hi-5 เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรหรือหน่วยงานและบริษัทและเป็นช่องทางการติดต่อกับนักท่องเที่ยว

3.4 สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่

กิจกรรม สื่อกิจกรรมมีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมในการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์ตระรุเตา, กิจกรรม “รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม” และพิธีกรรมการลอยเรือของชาวหลี่เป๊ะ อีกลักษณะคือกิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น การออกบู๊ทเสนอแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์, ณ อิมแพค แอร์ริ่ง-เมืองทองธานี และ ณ ไบเทค บางนา

ห้องนิทรรศการ เป็นสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว

แผ่นพับ เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร เรื่องของข้อมูลประวัติและความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว, แหล่งท่องเที่ยว, แหล่งดำน้ำชมปะการัง, วิธีการเดินทาง, ห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยบริษัทหรือองค์กรต่างๆ สื่อสารกับนักท่องเที่ยว

โปสเตอร์ เป็นสื่อที่หาได้บ่อย มีบางบริษัทเท่านั้นที่ใช้โปสเตอร์เป็นสื่อในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตระรุเตา

ป้าย เป็นการให้ข้อมูลที่สั้นกระชับเพื่อให้สามารถทราบว่าเป็นสถานที่ใดทำกิจการอะไรติดต่อได้อย่างไร เป็นต้น

จดหมายข่าว เป็นสื่อที่ใช้ในการนัดหมายเพื่อการประชุมหรือสัมมนา หรือการกระจายข่าวสารของภาคีเครือข่ายการสื่อสาร

3.5 สื่ออื่นๆ ได้แก่

Mind Map สำหรับการเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว ใช้ในการจัดกิจกรรมของเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง)

โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นสื่อที่ใช้สื่อสารในการติดต่อกับนักท่องเที่ยวหรือการประสานระหว่างองค์กรหรือหน่วยงาน

บัตรเข้าเขตอุทยานแห่งชาติ ตัวสำหรับนักท่องเที่ยวแลกซื้อเพื่อเข้าชมหรือท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยจำหน่าย ณ ท่าเทียบเรือปากบารา ซึ่งเป็นบัตรที่มีภาพสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีการแลกเปลี่ยนระหว่างกันของอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศไทย

สรุปการใช้สื่อของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา สื่อที่ภาคีเครือข่ายใช้มากที่สุดเป็นสื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมาคือสื่อบุคคล ได้แก่ มัคคุเทศก์/ผู้ประกอบการ/ชาวเล และสื่อกิจกรรม ส่วนสื่อที่ภาคีเครือข่ายเลือกใช้แต่มีการนำมาใช้น้อย ได้แก่ สื่อบุคคลที่เป็น ดารา และ Mind Map

4. ผู้รับสาร แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

เครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ประกอบไปด้วย ภาครัฐ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล), ภาคเอกชน ได้แก่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล, ผู้ประกอบการด้านต่างๆ และมัคคุเทศก์ เป็นต้น, ภาคประชาชน ได้แก่ ชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ และพันธมิตร ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อังดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง) , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มูลนิธิสืบนาคะเสถียร และมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น

**นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
บุคคลทั่วไป**

รูปแบบของการสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. รูปแบบการสื่อสารภายในเครือข่าย
2. รูปแบบการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

1. รูปแบบการสื่อสารภายในเครือข่าย ได้แก่

การสื่อสารทางเดียว มีการสื่อสารด้วยสื่อจดหมายข่าวไปยังหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเสนอข้อมูลข่าวสารการสรุปวาระและประเด็นการประชุมของพันธมิตรเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง และการสื่อสารด้วยสื่อวิทยุของสำนักงานการท่องเที่ยวกีฬาและจังหวัดไปยังนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปในการเผยแพร่ให้รับทราบและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวและสื่อมวลชนอื่นได้แก่ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร

การสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการ ได้แก่ การเชิญมาประชุมหรือสัมมนาอย่างเป็นทางการ โดยใช้จดหมายข่าวในการสื่อสาร เพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

เช่น อุทยานแห่งชาติตะรุเตากับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ และการประชุมกันภายในสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

โดยระหว่างการทำดำเนินการประชุมมีวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่ในบรรยายหรือชี้แจงคำสั่งอย่างเป็นทางการ และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือรับคำสั่ง เช่น คำสั่งทางมูลนิธิฯ พัฒนาและเรื่องกฎระเบียบ, กฎหมายและพระราชบัญญัติที่ทางอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

การสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกันระหว่างสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลเป็นการพูดคุยนอกรอบเพื่อชี้แจงข้อมูลต่าง, การติดต่อนัดหมายด้วยโทรศัพท์ซึ่งความสนิทสนมส่วนตัวกับอุทยานแห่งชาติตะรุเตากับหน่วยงานอื่นๆ , การติดต่อระหว่างผู้ประกอบการกับมัคคุเทศก์/คนเดินเรือในด้านการคอยเป็นหูเป็นตาในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการกำหนดกฎเกณฑ์ในการเดินเรือทางของชาวเลโดยการพูดคุยตักเตือนชาวเลเรือหางที่กระทำผิด

การจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวความคิดและปัญหาระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในโครงการนำผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 1 (สงขลา-สตูล) ได้มีการนำผู้ประกอบการสงขลา และสตูลมาร่วมสำรวจแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน มีพูดคุยเริ่มเป็นกันเอง เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการต่างๆ ในการพูดคุยกันถึงปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวรอบ

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมสัมมนาหรือประชุมแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน เช่น อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีนโยบายให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การคิด การวางแผน อย่างเช่น จุดดำน้ำ

การประชุมแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งมีการประชุมอย่างน้อย 3 ครั้ง ก็คือขั้นเตรียมการ, ตามงานและก่อนจะจัดงาน เช่น ก่อนจะถึงงานสัก 3 วัน ต้องมีการคุยกันอีกครั้งหนึ่ง

การสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างภาครัฐและเอกชนโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต 1 (สงขลา-สตูล) เป็นผู้ดำเนินการจัดการสัมมนาโดยการลงพื้นที่จริง

การประชุมของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลซึ่งมีการจัดประชุมกันทุกเดือนโดยพูดถึงปัญหาด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

การประชุมชาวบ้านชาวเลโดยทั้งผู้นำหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ พูดคุยกันในเรื่องการช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นสมบัติของชาวเลเอง

เครือข่ายการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล- ตรัง)ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว โดยผ่านกิจกรรมในรูปแบบการสัมมนา/ประชุมกลุ่ม

2. รูปแบบการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

การสื่อสารทางเดียวระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวและบริการ จากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนผ่านสื่อเว็บไซต์, แผ่นพับ, ไปสเตอร์และป้าย

การสื่อสารสองทางระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว เป็นการพูดคุยกับนักท่องเที่ยว เรื่องของการประชาสัมพันธ์ เช่น นักท่องเที่ยวมีการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและบริการโดยผ่านทางโทรศัพท์และทางเว็บไซต์จังหวัด การให้บริการในเรื่องการเดินทาง, แหล่งที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและความเหมาะสมของพื้นที่ด้วย รวมทั้งด้วยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนอย่างเช่น ประวัติศาสตร์ของตระกูลเตา

การพูดคุยถึงประเด็นการขอความร่วมมือในการอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น มีการแนะนำให้นักท่องเที่ยวในเรื่องของขยะ

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว เป็นการสัมมนาแบบมีส่วนร่วมในการพบปะระหว่างผู้แทนการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต่างประเทศหรือนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้เข้าร่วมทุกคนออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทั้งประเด็นการนำเสนอแนวทางใหม่หรือแนวทางในการแก้ปัญหาในการท่องเที่ยว เป็นต้น

การสื่อสารโดยนักท่องเที่ยวและภาคีเครือข่ายได้มีกิจกรรมร่วมกัน คือการเข้าร่วมโครงการเก็บขยะ " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" และกิจกรรมวิงัย่อนรอยประวัติศาสตร์ตระกูลเตา เป็นต้น โดยนำการประเมินของนักท่องเที่ยวมาพัฒนาการท่องเที่ยวตระกูลเตาได้

ปัญหำนำการวิจัยข้อที่ 2 :ลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีด้วยกัน 2 ประเด็นได้แก่

1. ลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการมีการติดต่อสื่อสารระหว่างทุกภาคส่วนเป็นการสื่อสารที่เป็นรูปธรรมและเกิดความร่วมมือมาก โดยภาครัฐเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ ได้นำข้อมูลมาจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการและสถานที่จริง โดยการสัมมนาจัดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวจริงและให้ผู้ประกอบการมาพบเห็นสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตัวเองและนำเสนอแนวทางด้วยตัวเอง แต่ภายในผู้ประกอบการกันเองมีการติดต่อสื่อสารกันน้อย เพราะภาระหน้าที่และการแข่งขันกันทางตลาดทำให้เกิดติดต่อกันน้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ และมีการให้ความร่วมมือน้อยกว่าการติดต่อกันโดยภาพรวมซึ่งมีภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง

ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวความคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว เป็นการสื่อสารกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชน, ภาคประชาชนและพันธมิตร เช่น ระหว่างภาครัฐและเอกชน, ระหว่างเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการด้านต่างๆด้วยกัน และผู้ประกอบการกับเครือข่ายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอันดามันตอนล่าง ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนกันในประเด็นการป้องกัน, ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มีลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบกระจายอำนาจทุกช่องทาง โดยลักษณะการติดต่อสื่อสารเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมซึ่งทุกคนมีสิทธิออกความคิดเห็นเท่าเทียมกันและเป็นไปในลักษณะแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการจัดสัมมนาหรือประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีบรรยากาศอย่างเป็นกันเอง มีการรับประทานอาหารร่วมกัน พูดคุยกันนอกรอบ ทั้งนี้ส่วนใหญ่แต่ละฝ่ายจะมีความสัมพันธ์กันแบบใกล้ชิด เช่น เป็นเพื่อน คนรู้จัก เป็นต้น

ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรม “รักษเล รักษป่า รักษาสิ่งแวดล้อม” จัดขึ้นเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยความร่วมมือกันเก็บขยะขึ้นฝั่งซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ก่อนการเปิดฤดูกาล ทั้งนี้องค์ประกอบของภาคีเครือข่าย ได้แก่ ชมรมมัคคุเทศก์เป็นผู้ริเริ่มและวางแผน และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลและสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และการเข้าร่วมกิจกรรมของทุกภาคส่วน

รูปแบบการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นในลักษณะแบบกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง โดยการประชุมเพื่อวางแผนเพื่อจัดการดำเนินงานจากความร่วมมือของแกนนำทุกภาคส่วน ซึ่งการติดต่อสื่อสารแบบวงกลม และหลังจากการประชุม เป็นการดำเนินงานซึ่งมีการ

ติดต่อสื่อสารและทุกช่องทางระหว่าง สมาชิกของแต่ละภาคส่วน เช่น เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงาน การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, เจ้าหน้าที่ภายในอุทยาน, สมาชิกผู้ประกอบการ, สมาชิกมัคคุเทศก์ และสมาชิกชาวเล โดยแกนนำเป็นผู้ดำเนินการติดต่อสื่อสารเพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มได้รับทราบ และสมาชิกภายในกลุ่มมีการสื่อสารกันทุกช่องทาง

ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์ เป็นกิจกรรมที่มีการสื่อสารหลายลักษณะทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในส่วนของงานที่แนะหรือให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรจากหน่วยงานแก่เยาวชนเป็นลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ รวมถึงการวางแผนและดำเนินการของหน่วยงานที่ร่วมโครงการ และเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในลักษณะไม่เป็นทางการนำเสนอประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทางโครงการพิจารณาจัดทำโครงการ โดยการลงเวทีชุมชนของทีมงานในโครงการร่วมกับภาคประชาชน

มีการไหลของข้อมูลข่าวสารของเครือข่ายในลักษณะแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางและกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง มีการอบรมมีการสื่อสารกันในลักษณะการให้ความรู้ที่แนะวิธีการเป็นมัคคุเทศก์ โดยการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางนั้น เป็นลักษณะการจัดการดำเนินการที่ทั้งสองหน่วยงานรับผิดชอบจึงมีการรวมข้อมูลข่าวสารทั้งหมดเพื่อดำเนินโครงการ เช่น การลงพื้นที่และสรุปประเด็นโครงการเพื่อจัดทำโครงการยุวมัคคุเทศก์ ส่วนการไหลของข่าวสารแบบกระจายอำนาจนั้นเกิดขึ้นทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเองและกับเยาวชน รวมทั้งการสื่อสารระหว่างเยาวชนด้วยกันเองด้วย

ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เป็นเครือข่ายที่ดำรงความเป็นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเลเกาะหลีเป๊ะที่ดำเนินกิจกรรมทุกปี เป็นการรวมตัวกันของชาวเลเพื่อสืบทอดพิธีกรรมตามความเชื่อในความเสี่ยงไซกลางในการประกอบอาชีพการประมงของชาวเล โดยลักษณะการสื่อสารในเครือข่ายเป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชาวเล โดยมีการประชุมเพื่อวางแผนเตรียมงานตลอดจนการร่วมกันดำเนินงาน และสมาชิกชาวเลจะมีความสัมพันธ์กันแบบสนิทสนม เป็นญาติพี่น้องกัน อาศัยอยู่บนเกาะเดียวกัน มีความใกล้ชิดและรู้จักกันทั้งหมดทุกคน ทำให้ลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นแบบกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง และสื่อที่ใช้จะเป็นสื่อบุคคลเป็นการพูดคุยแบบปากต่อปาก เช่นในการประชุม แต่ครั้งก็จะจะมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เดินไปตามบ้านลูกบ้านเพื่อนัดเน การเข้าประชุม

ยังมีการติดต่อสื่อสารระหว่างชาวเลกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานจังหวัดสตูล, สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต1(สงขลา-สตูล) และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ที่เข้ามามีส่วนร่วมติดต่อสื่อสารกันในส่วนของการช่วยประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงการจัดพิธีลอยเรือ เช่น การกำหนดวันและกิจกรรมต่างๆในพิธี ส่วนภาคเอกชนจะประสานงานและติดต่อสื่อสารเพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมชมพิธีกรรมและบริการด้านที่พักและการจัดนำเที่ยวประกอบด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านอื่นๆ ดังนี้

ปัจจัยด้านสื่อสาร แบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัยย่อยดังนี้

1. **ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร ผู้นำหรือแกนนำ** มีส่วนทำให้เกิดการขยายและคงอยู่ของภาคีเครือข่ายกิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เนื่องจากประชาชนหรือชาวเลมีความเชื่อถือผู้นำ มากกว่าบุคคลจากภายนอก และคณะกรรมการของแต่ละชุมชนและพี่เลี้ยงเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง) เพื่อการขับเคลื่อนต่อไปของโครงการ

2. **การบอกปากต่อปากของเครือข่าย** การสื่อสารด้วยการบอกปากต่อปากของภาคีเครือข่าย อย่างเช่นเครือข่ายของเยาวชนจากการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์สามารถขยายผลและดำรงอยู่ได้ของภาคีเครือข่าย การฝึกอบรมเป็นการฝึกให้กับเยาวชนในพื้นที่ สามารถทำให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกรักในท้องถิ่นของตน เยาวชนสามารถจัดการกับการท่องเที่ยวหรือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของตนได้ เช่น เยาวชนมีการแนะนำนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและมีการบอกต่อไปยังสมาชิกในครอบครัวในเรื่องการรักษาทรัพยากร เช่น การไม่จับปลาในฤดูวางไข่

3. **ความหลากหลายของสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร** ได้แก่ การใช้สื่อบุคคล เช่น การบอกปากต่อปาก, การสาธิตหรือให้ความรู้ด้วยวิทยากรท้องถิ่นและวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก, การใช้สื่อมวลชนต่างๆ เช่น โทรทัศน์, วิทยุการใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น เว็บไซต์, MSN และ Hi5 เป็นต้น ซึ่งการใช้สื่อที่มีความหลากหลายสามารถช่วยให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เกิดการร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เครือข่ายเกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ด้วย

4.ความน่าสนใจของกิจกรรม เป็นการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย ส่งผลให้มีผู้เข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ได้แก่ กิจกรรม “ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม, พิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะและกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์

โดยกิจกรรม “ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม มีความน่าสนใจที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวอยากจะมาร่วมโครงการอีกและขณะเดียวกันเองผู้ประกอบการก็มีความรู้สึกดีกับความร่วมมือและตอบรับของนักท่องเที่ยว ทำให้มีความคิดที่จะดำเนินกิจกรรมและสืบต่อกิจกรรมของเครือข่ายต่อไปทุกๆปี

พิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เป็นพิธีกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ทำให้เป็นที่น่าสนใจของผู้ที่อยากร่วมชมพิธีกรรมลอยเรือ ซึ่งจัดขึ้นที่เกาะหลีเป๊ะ เป็นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ทำให้ทุกภาคส่วนเริ่มเห็นถึงความสำคัญของพิธีกรรม จึงพร้อมใจร่วมมือกันส่งเสริมพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ ทุกปี จึงทำให้เครือข่ายการจัดพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะและการส่งเสริมจากหน่วยงานภาคอื่นๆ ได้ดำเนินควบคุมมาตลอด

กิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เป็นกิจกรรมที่มีแนวความคิดที่ โดยเป็นการนำเยาวชนชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะมาอบรมเกี่ยวกับการนำเที่ยวอย่างอนุรักษ์ เพื่อให้เยาวชนชาวเลเหล่านี้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และนำความรู้ไปใช้ในการเป็นมัคคุเทศก์ในอนาคตและบอกต่อกับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง

ปัจจัยด้านอื่นๆ แบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัยย่อยดังนี้

1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนและบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว, การสัมมนาเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการและกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ ล้วนได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ และดำเนินการด้วยความรับผิดชอบของภาครัฐ ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ เช่น การสนับสนุนโครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์ขึ้นอยู่กับสำนักงานจังหวัดและการดำเนินต่อโครงการเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) เป็นต้น

2. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่ เป็นผู้สืบทอดกิจการการท่องเที่ยวต่อไปจากผู้ประกอบการรุ่นก่อนซึ่งเป็นพ่อแม่ ทั้งนี้คนรุ่นใหม่มีระบบการศึกษาในสมัยปัจจุบันที่เน้นการ

พัฒนาอย่างแท้จริง ทำให้เกิดแนวคิดสมัยใหม่ จึงส่งผลให้เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าการหวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว

3. ความหลากหลายของภาคีเครือข่ายภายในเครือข่าย ได้แก่ องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพราะหลายๆหน่วยงานนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมกันในการจัดการ ทั้งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต1(สงขลา-สตูล) ที่เป็นหน่วยงานหลัก และยังมีหน่วยงานอื่นๆที่เข้ามาสนับสนุน เช่น สำนักงานจังหวัด, องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล, องค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆและโรงเรียนในพื้นที่ อีกทั้งสมาชิกของเครือข่ายยังมีพันธมิตรเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มูลนิธิสืบนาคะเสถียร, มูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น

และความหลากหลายของสมาชิกภายนอกเครือข่าย ได้แก่ นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมส่วนใหญ่แต่ละปีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีความหลากหลายจากพื้นที่ต่างๆเกือบทั่วประเทศ จึงเป็นปัจจัยทำให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของเครือข่ายได้อีกด้วย

4. ความภาคภูมิใจในพิธีกรรม, วัฒนธรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวของตน เป็นความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ทำให้เกิดการสำนึกถึงและร่วมกันรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ จึงทำให้ทุกคนในท้องถิ่นรวมกันจัดการกับพิธีกรรม, วัฒนธรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของเครือข่ายการสื่อสาร หรืออาจจะเกิดเครือข่ายการสื่อสารอื่นๆ เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาตามมา

ส่วนที่ 2. การวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อมูลประชากรของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยว
3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยว

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1. ข้อมูลประชากรของนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุในช่วง 20-29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยอาชีพส่วนใหญ่ คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วง 5,000 - 10,000 บาท

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยว

ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ การรับรู้ผ่านช่องทาง/สื่อต่างๆและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

2.1 การรับรู้ผ่านช่องทาง/สื่อต่างๆ

การรับรู้ผ่านสื่อมวลชน ได้แก่

สื่อโทรทัศน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ในระดับการรับรู้ต่ำมากที่สุด โดยรับรู้จากรายการเที่ยวละไมไทยแลนด์เวิลด์มากที่สุด

สื่อวิทยุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อวิทยุในระดับการรับรู้ต่ำมากที่สุด จากรายการ Vergin Hitz มากที่สุด

สื่อหนังสือพิมพ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับการรับรู้ต่ำมากที่สุด โดยรับรู้จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด

สื่อนิตยสาร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อนิตยสารในระดับการรับรู้ต่ำมากที่สุด จากนิตยสาร อนุสาร อ.ส.ท.

การรับรู้ผ่านสื่อบุคคล

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อบุคคลซึ่งเป็นเพื่อน/เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงานมากที่สุด อยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง

การรับรู้ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อเฉพาะกิจทางอินเทอร์เน็ตในระดับการรับรู้ต่ำมากที่สุด จากเว็บไซต์ www.sanook.com มากที่สุด

การรับรู้ผ่านสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่

กิจกรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อสื่อเฉพาะกิจซึ่งเป็นกิจกรรมในระดับการรับรู้ต่ำที่สุด ซึ่งเป็นกิจกรรมจัดขึ้น ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มากกว่า และยังพบว่ามีการรับรู้เฉพาะกิจของเครือข่ายอุทยานแห่งชาติตะรุเตา คือ กิจกรรมการวิงย้อนรอยประวัติศาสตร์อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, กิจกรรม รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เป็นต้น

สื่อเฉพาะกิจอื่นๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผ่านสื่อสื่อเฉพาะกิจอื่นๆ ในระดับการรับรู้ต่ำมากที่สุด คือ แผ่นพับมากที่สุด

การรับรู้ผ่านสื่ออื่นๆ

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้ระบุสื่ออื่นๆที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยังยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาผ่าน ได้แก่ นิตยสารทั่วไป, www.google.com และปากต่อปาก เป็นต้น

2.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับจุดเด่นที่สวงามตามธรรมชาติของเกาะต่างๆ เช่น หาดหินบนเกาะหินงาม, น้ำทะเลใสเกาะแหลมสน, หาดทรายขาวบนเกาะราวี มากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต, วัฒนธรรมประเพณี ของชาวเลน้อยที่สุด แต่การรับรู้อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และทั้งนี้ข้อมูลทุกประเด็นมีการรับรู้ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันหมด

3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาจำนวน 1 ครั้ง ต่อปีมากที่สุด และส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 2 วัน มากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตากับเพื่อนมากที่สุด มีการเดินทางมาด้วยรถส่วนบุคคลมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางไปยังเกาะหินงาม, เกาะแหลมสน, เกาะราวี มากที่สุด รองลงมาคือ เดินทางไปลอดซุ้มประตูบนเกาะไข่ และการเข้าร่วมชมพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลน้อยที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเคารพ สำนวณและรักษาสภาพเดิมของสถานที่ทางประวัติศาสตร์อุทยานแห่งชาติตะรุเตา มากที่สุด รองลงมา คือพฤติกรรมเคารพและปฏิบัติถูกต้องตามกาลเทศะ วัฒนธรรมประเพณีของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งทั้งสองอยู่ในระดับพฤติกรรมมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสนอแนะและแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เมื่อพบว่ามีเสียหายหรือมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมในอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่น้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับพฤติกรรมมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยโดยรวมการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณไว้ด้วยกัน เนื่องจาก การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นส่วนสนับสนุนประเด็นต่างๆของการสื่อสาร ได้แก่ สาร, สื่อและผู้รับสาร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลกระบวนการสื่อสารออกเป็น 2 ประเด็นได้แก่ องค์ประกอบของการสื่อสารและรูปแบบของการสื่อสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1. องค์ประกอบของการสื่อสาร

1 ผู้ส่งสารและบทบาทของผู้ส่งสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผู้ส่งสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาประกอบด้วยองค์กรหรือหน่วยงานหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนรวมทั้งพันธมิตรต่าง ซึ่งสอดคล้องกับ เบอร์โล (Berlo, 1960) อ้างใน ปรมะ สตะเวทิน (2538) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสาร ที่ว่า **ผู้ส่งสาร** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการจะทำการสื่อสารความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของตน ดังนั้น ผู้ส่งสารจึงอาจเป็นคน ๆ เดียวหรือหลายคน เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ถูกเวนคืนที่ดิน หรืออาจเป็นสถาบัน เช่น พรรคการเมือง บริษัท รัฐบาล หรือหน่วยงานราชการก็ได้ ละสอดคล้องกับ พัทธนี เขยจรรยา และคณะ (2538) กล่าวว่า ผู้ส่งสาร คือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ริเริ่ม เริ่มต้นส่งสารไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรือเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งสารผ่านทางช่องทางสื่อสารไปยังผู้รับสาร ดังนั้นผู้ส่งสารจึงมีบทบาทในการชี้แนะว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสารใดสถานการณ์หนึ่งๆนั้น จะเป็นไปได้ในรูปแบบใดและมีผลอย่างไร

ทั้งนี้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารอาจเป็นคนเดียวกันโดยทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารในการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีส่วนร่วมซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารจะทำหน้าที่สลับกันไปมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2549) การวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ประเด็น การวิเคราะห์ผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร (S-R) “ผู้ที่เข้ามาทำการสื่อสาร” (Communicator) จะผลิต / สลับ

บทบาทเป็น "ผู้ส่ง-ผู้รับ" กันไปมา (Role Shifting) เพื่อมิให้เกิดการผูกขาดการสื่อสาร ซึ่งเท่ากับผูกขาดอำนาจในการโน้มน้ำว / ถ่ายทอดข้อมูล

ผู้สื่อสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีบทบาทด้วยกันหลายด้านทั้งด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง, ด้านการให้ความรู้และคอยแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ, ด้านการควบคุมมาตรฐานในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา, ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว, ด้านการให้บริการที่ประทับใจกับนักท่องเที่ยว, ด้านการเป็นช่องทางในการนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และด้านการค้นคว้าวิจัยเพื่อจัดการด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนี้บทบาทดังกล่าวดำเนินไปได้แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีความสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งโครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งได้มีการนำเสนอแนวคิดต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งเน้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมปรับสภาพการจัดการ เพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลง (Paradigm Shift) ที่เปลี่ยนจากสังคมบริโภคนิยมเข้าสู่ยุคสมัยสังคมที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้น ขอบเขตของการพัฒนาจึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน (All tourism should be Sustainable Tourism: Dowling, 1995) กล่าวโดยสรุปรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจบริการที่มีผลกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอก็ตาม ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะต้องไม่เกิดขึ้น หรือหากมีต้องเป็นผลกระทบน้อยที่สุด มีแต่การจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้น จึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้

โดยบทบาทด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยตรงและด้านการให้ความรู้และคอยแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับ ข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) ในข้อที่ 3.5 ให้การศึกษา – ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม มีรายละเอียดในข้อย่อยที่ 3.5.1 สนับสนุนการนำประเด็นเรื่องคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเข้าไว้ในการศึกษาการฝึกอบรมและการวางแผนการท่องเที่ยว และข้อย่อยที่ 3.5.2 ส่งเสริม ให้เกิดความพึง

พอใจและความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว ในประเด็นความเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยการให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง และการสื่อความหมายที่เหมาะสม

บทบาทด้านการควบคุมมาตรการในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
อุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีความสอดคล้องกับ ข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) ในข้อที่ 3.4 สนับสนุน - ช่วยเหลือในพันธกิจการท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ในข้อย่อยที่ 3.5.13.4.2 สนับสนุนหรือกระตุ้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามนโยบายของท้องถิ่น, ภูมิภาค และของชาติ และ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ซึ่งเป็นการดำเนินอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ได้แก่ กฎของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเอง, กฎระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติตะรุเตา พระราชบัญญัติต่างๆ โดยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้มีการร่วมวางแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดกติกาต่างๆร่วมกันด้วย ทั้งนี้ยังมีกฎของชาวเลที่กำหนดขึ้นมาเพื่อการจัดการด้านการเดินเรือและนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ชาวเลในพื้นที่ซึ่งเป็นนโยบายของท้องถิ่น

บทบาทด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและด้านการให้บริการที่ประทับใจกับนักท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับแนวคิดต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งได้กล่าวรวมไว้ข้างต้น ที่ว่ารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจบริการที่มีผลกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอก็ตาม ทั้งนี้บทบาทด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและด้านการให้บริการที่ประทับใจกับนักท่องเที่ยว ถือว่าเป็นอีกบทบาทที่ช่วยให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เกิดรายได้และผลกำไร ทั้งนี้มีการกำหนดกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวภายใต้กรอบการอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) ในข้อย่อยที่ 3.4.5 สนับสนุนด้านการตลาดการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอันดีงาม

บทบาทด้านการเป็นช่องทางในการนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
อุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีความสอดคล้องกับข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) ในข้อย่อยที่ 3.2.2 เปิดโอกาส ให้ประชาชนท้องถิ่นมาร่วมปรึกษาหารือในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในประเด็นที่มีผลกระทบต่อชุมชน และบทบาทด้านการค้นคว้าวิจัยเพื่อจัดการด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว มีความสอดคล้องข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) ในข้อที่ 3.1 อนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ระบบนิเวศและความหลากหลาย ทางชีวภาพ ซ้อย่อยที่ 3.1.2 สนับสนุน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการค้นหา พื้นที่ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และกำหนดระดับในการพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง และในข้อ 3.2 ให้ความเคารพและให้การสนับสนุนขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ซ้อย่อยที่ 3.2.3 สนับสนุนช่วยเหลือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการค้นหามรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์และเพื่อประเมินระดับการพัฒนาให้เหมาะสมแก่พื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ได้มีการโครงการศึกษาจัดทำเอกสารพื้นที่ แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามันเพื่อเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ ประจำปี 2550-2552 เป็นต้น รวมทั้งการมีการสำรวจสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่ทางอุทยานแห่งชาติตะรุเตาจัดทำทุกๆ ปีโดยมีการงดใช้ทรัพยากรธรรมชาติ 2 ปี ณ จุดที่สำรวจพบว่าทรัพยากรธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงหรือเสื่อมโทรมลง เพื่อฟื้นฟูสภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อที่ 3.3 นำระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อมมาใช้ ซ้อย่อยที่ 3.3.2 สนับสนุน ให้มีการติดตามตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และซ้อย่อยที่ 3.3.3 กำหนด นโยบายและตัวชี้วัดด้าน สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และ/หรือแนวทางการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับทุกส่วน (sector) ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าทั้งนี้แม้บทบาทแต่ละบทบาทมีความแตกต่างกัน และบทบาทแต่ละ บทบาทมาจากองค์กร หน่วยงานหรือภาคส่วนที่แตกต่างกัน แต่เมื่อนำความแตกต่างนั้นมารวมกัน บทบาทด้านการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนก็เกิดการจัดการได้ครอบคลุมทุกๆด้าน

สรุปบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เห็นได้ว่ามีหน่วยงานที่มีบทบาททางด้านการให้ความรู้และคำแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแล รักษาธรรมชาติ, ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและบทบาทด้านการส่งเสริม กิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว อันจะเป็นทิศทางอันดีต่อการจัดการ เพราะบทบาทดังกล่าว สามารถทำให้เกิดการขับเคลื่อนในการจัดการมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้

2. สาร ซึ่งเป็นประเด็นเนื้อหาที่องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆภายในภาคีเครือข่ายเพื่อการ จัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาใช้เพื่อการสื่อสาร ถ่ายทอดข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อเกิดความเข้าใจร่วมกัน หรือเป็นการสื่อสารจากภาคีเครือข่ายไปยังนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ เบอร์ลิ (Berlo, 1960) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสาร ที่ว่า สาร (Message) หมายถึง ผลผลิตของผู้ส่งสาร ที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของ ตนที่ปรากฏออกมาเป็นรูปของรหัส เช่น เมื่อเราพูด สารก็คือถ้อยคำที่เราพูด เมื่อเราเขียน สารก็คือ ตัวหนังสือที่เราเขียนเป็นคำ เป็นประโยค เมื่อเราแสดงกิริยาท่าทาง สารก็ปรากฏอยู่ในกิริยาท่าทาง

ที่เราแสดงออกมา เมื่อเราอ่านหนังสือพิมพ์ สารก็คือ ข่าว ข้อความ และภาพที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสารประกอบด้วย รหัส (Code), เนื้อหา(Content) และการจัดเสนอ(Treatment) ซึ่งมี 2 องค์ประกอบคือ ส่วนย่อย(Elements) และโครงสร้าง(Structure)

ทั้งนี้ สารหรือประเด็นที่ภาคีเครือข่ายใช้สื่อเกี่ยวกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตะรุเตา แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการบริการนักท่องเที่ยวและด้านกฎระเบียบ

ประเด็นทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีประเด็นย่อยอีกหลายประเด็นที่ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรได้ท่องเที่ยวทะเล เช่น ปะการัง, ปริงทะเล, หอยเม่น ปลานานาชนิด เป็นต้น, การแนะนำนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น วิธีการลงเล่นน้ำดูปะการังที่ถูกต้อง เป็นต้น, การซ่อมแซม โดยการเก็บขยะ ซึ่งมีการจัดโครงการเก็บขยะ ที่เรียกว่า "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม", ทุกภาคส่วนได้รับทราบ เข้าใจและร่วมกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ, หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะและผลกระทบ ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มในการอนุรักษ์และคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างมากเป็น

ประเด็นการสื่อสารดังที่กล่าวมา ไม่มีความสอดคล้องกับ ผกามาต ธนพัฒน์พงศ์ (2545) ซึ่งศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเกษตรของชมรมสื่อมวลชนเกษตรแห่งประเทศไทย มีประเด็นในการสื่อสาร 7 ประเด็น ได้แก่ การจัดกิจกรรมออกค่าย ทวีร์เกษตร สถานการณ์การเกษตรของประเทศ การแก้ไขปัญหาต่างๆภายในชมรม การประสานข้อมูลและแบ่งปันข้อมูล ความเคลื่อนไหวต่างๆของชมรม ประเด็นทั่วไป และประเด็นเรื่องส่วนตัว ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาในเรื่องที่แตกต่างกัน

จากลักษณะภาคีเครือข่ายการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่มีเครือข่ายแบบธรรมชาติขึ้นอยู่กับรูปแบบกิจกรรม จึงทำให้ประเด็นเนื้อหาในการสื่อสารแตกต่างกัน แต่มีประเด็นที่มีความสอดคล้องกันคือ ประเด็นการประชาสัมพันธ์ ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใดๆก็ตามจำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รับผิดชอบต่อความเป็นมา การดำเนินงานต่างๆ เชิญชวนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ หากไม่มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมหรือโครงการ อาจจะมีผลความสำเร็จน้อยหรือไม่เกิดผลสำเร็จเลยเป็นได้ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงเป็นประเด็นหนึ่งที่สามารถเข้ามาช่วยในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้

3. สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร ที่องค์กร หน่วยงาน ในภาคส่วนต่างๆ ได้นำใช้ในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุ

เตา ซึ่งเป็นช่องทางในการติดต่อทั้งภายในเครือข่ายหรือติดต่อสื่อสารไปยังภายนอกเครือข่ายซึ่งได้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า สื่อ หรือช่องทางการสื่อสาร เป็นองค์ประกอบสำคัญของ การสื่อสาร โดยเป็นพาหนะหรือตัวกลางในการนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร หากผู้รับสารที่ต้องการส่งสารไปยังผู้รับสาร ไม่มีสื่อเพื่อส่งสาร การสื่อสารนั้นก็ย่อมไม่เกิดขึ้น ฉะนั้น ช่องทางการสื่อสารจึงเปรียบเสมือนทางหรือพาหนะระหว่างผู้ร่วมสื่อสาร

และสอดคล้องกับ เบอริโอ (Berlo, 1960) ที่กล่าวถึง สื่อ คือ สิ่งที่น่าหรือถ่ายทอดของผู้ส่งสาร เช่น เมื่อเราอ่านหนังสือพิมพ์ คลื่นแสงในอากาศและหนังสือพิมพ์เป็นสื่อ เมื่อเราดูโทรทัศน์ สื่อก็คือ คลื่นแสง คลื่นเสียง และจอโทรทัศน์ ในกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ สื่อตามความหมายของ เบอริโอ คือ ช่องทางที่จะนำสารไปสู่ประสาทในการรู้สึก (Sense Mechanisms) หรือการถ่ายทอดรหัสของผู้รับสารอันได้แก่ การเห็น (Seeing), การได้ยิน (Hearing), การสัมผัส (Touching), การได้กลิ่น (Smelling) และการลิ้มรส (Tasting)

ความหลากหลายของสื่อหรือช่องทางการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตาดโตะ ซึ่งประกอบด้วย สื่อมวลชน, สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ รวมทั้งสื่ออื่นๆ โดย “สื่อมวลชน” ได้แก่ สื่อโทรทัศน์, วิทยุ, หนังสือพิมพ์ และนิตยสารซึ่งใช้ในการสื่อสารเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมของอุทยานแห่งชาติตาดโตะ โดยต้องการสื่อสารไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วประเทศ รวมทั้งทั่วโลกที่สนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมาก จึงเลือกใช้สื่อมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2538 : 7) ที่ได้สรุปความหมายของการสื่อสารมวลชน (Mass Communication) จากความเห็นของนักวิชาการหลายคนไว้ว่า “การสื่อสารมวลชนเป็นกระบวนการของการสื่อสารไปยังคนจำนวนมากในเวลาเดียวกันหรือในเวลาใกล้เคียงกัน โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อ” และสอดคล้องกับ เกศินี จุฑาวิจิตร (2540 : 64) กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นสื่อที่มีความซับซ้อนทางเทคโนโลยี สามารถที่จะส่งสารไปยังผู้รับสารที่ไม่สามารถจำกัดจำนวน และอยู่ในที่ต่างๆ กันอย่างกระจัดกระจายได้ในเวลาอันรวดเร็ว สำหรับเครื่องมือที่ใช้นั้นประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

“สื่อบุคคล” ได้แก่ มัคคุเทศก์, ผู้ประกอบการด้านต่างๆ และประชาชน, วิทยากร, ดารา นักแสดง และนักท่องเที่ยว โดยสื่อบุคคลจะมีบทบาทในการติดต่อสื่อสารกันโดยตรงด้วยการพบปะพูดคุย โดยวิธีการ “บอกต่อ” หรือร่วมกิจกรรมต่างๆ ทำให้การสื่อสารเข้าถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการได้โดยตรง เกิดความเข้าใจหรือมีการปฏิสัมพันธ์ตอบโต้กันได้โดยตรงทันทีขณะทำการสื่อสาร ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิด สื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง ตัวบุคคลผู้นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่ง ไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งในลักษณะเป็น

ทางการและไม่เป็นทางการ โดยการติดต่อสื่อสารจะเป็นลักษณะตัวต่อตัวระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป และสอดคล้องกับ เสถียร เขยประทับ(2528 : 18) ที่ได้กล่าวถึง ช่องสารที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลไว้ว่า คือ ช่องสารที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนขึ้นไป ช่องสารแบบนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าช่องสารที่เป็นสื่อมวลชนในการจูงใจผู้รับสารที่มีความเฉยเมย หรือมีปฏิกิริยาต่อต้านสารของผู้ส่งสาร และสอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2549) ประเด็น การสื่อสารกับความสัมพันธ์ของบุคคล การสื่อสารนั้นเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สองทางกับ "ความสัมพันธ์ของบุคคล" (Human Relationship) กล่าวคือ การสื่อสารเป็นตัวบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ของบุคคล (Indicator) เช่น ถ้ำหันหลังให้กัน (ไม่มีการสื่อสาร) แสดงถึงระดับความสัมพันธ์ที่หยาบเหมิน ในอีกด้านหนึ่ง การสื่อสารก็เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการประสานสัมพันธ์กัน เช่น หันหน้ามาปรับความเข้าใจกัน จับเข้าคุยกัน เป็นต้น อีกทั้งความน่าเชื่อถือของสื่อบุคคล เช่น มัคคุเทศก์หรือผู้นำชุมชนชาวเล ทำให้ส่งผลต่อการจัดสนใจต่อพฤติกรรมได้สูง สอดคล้องกับ เครือมาส มันทาภรณ์ (2547) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์และประสิทธิผลของการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อการใช้บริการบนเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ ที่พบว่า ความน่าเชื่อถือของหน่วยงานผู้จัดทำเว็บไซต์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ และกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการ มีแนวโน้มที่จะกลับมาใช้บริการอีกครั้ง เนื่องจากเกิดความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ

"สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อเฉพาะกิจ" ได้แก่, กิจกรรม, แผ่นพับ, โปสเตอร์, ป้ายและจดหมายข่าว เป็นสื่อที่หลายๆภาคส่วนได้เลือกใช้ในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยใช้สื่อไปยังกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในเครือข่ายเพื่อการชี้แจงหรือเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรื่องต่างๆ รวมทั้งสื่อที่สื่อไปยังนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาหาข้อมูลในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหรือสนใจในกิจกรรมต่างๆในการท่องเที่ยว ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการเลือกใช้สื่อที่เฉพาะเจาะจงกลุ่มผู้รับสารมากกว่าสื่อมวลชน สอดคล้องกับ เกศินี จุฑาวิจิตร (2540) ที่กล่าวว่า สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สิ่งที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจง และมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม และสอดคล้องกับสมควร กวียะ(2530) ได้ให้คำจำกัดความของสื่อเฉพาะกิจไว้ คือ สื่อที่สร้างขึ้น หรือซื้อ หรือเช่า โดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งของสื่อมวลชน แต่ได้พัฒนาเนื้อหา มาเพื่อใช้ประโยชน์เป็นเรื่องราวๆ ไป ฉะนั้นสื่อเฉพาะกิจทั่วไปมีกลุ่มประชาชนเป้าหมายที่แน่นอนมีการส่งเนื้อหาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์กับประชาชนเฉพาะกลุ่มนั้นๆ การผลิตไม่ยุ่งยาก การนำเสนอเนื้อหาเป็นไปอย่างง่าย

สื่อกิจกรรม ซึ่งได้แก่ กิจกรรม "รักษฺเล รักษฺปา รักษาสิ่งแวดล้อม" เป็นสื่อที่การติดต่อสื่อสารกันมากในกระบวนการจัดการการดำเนินกิจกรรมขั้นตอนต่างๆ เกิดความร่วมมือกันขององค์กรหน่วยงานภาคต่างๆ ในการเกิดจิตสำนึกและช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ (2549) ประเด็น ความสำคัญของสื่อกิจกรรม งานด้านสิ่งแวดล้อมจะไม่สามารถบรรลุได้ถ้าเพียงแต่ "คิดและรู้สึก" แต่ "ไม่ลงมือกระทำ" ซึ่งสื่อกิจกรรมเป็นสื่อที่เรียกร้องการลงมือทำ นอกจากนี้ยังต้อง "มีความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก" ตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลทำให้จิตสำนึกของผู้ที่เกี่ยวข้องชัดเจนขึ้น ดังนี้ 1) ทำให้ความรู้มีมากขึ้น และแจ่มชัดขึ้นจากการลงมือทำ 2) ทำให้เครือข่ายเข้มแข็งมากขึ้นเพราะได้ร่วมงานกัน และ 3) ทำให้วางแผนและปรับปรุงแผนงานได้ดีขึ้น และสื่อ พิธีกรรมการลอยเรือของชาวหลิเป๊ะ สอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2549) ประเด็นการเลือกใช้การสื่อสารด้วยพิธีกรรม นอกจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพแล้ว ยังมีมิติ "สิ่งแวดล้อมในใจ" ซึ่งจะต้องปลูกสร้าง / อนุรักษ์ให้มากพอ ๆ กับสิ่งแวดล้อมภายนอก เนื่องจากเป็นเงื่อนไขเบื้องต้น (Precondition) ของงานสิ่งแวดล้อม ซึ่งการสื่อสารด้วยพิธีกรรม สามารถให้ความหมายลึกซึ้งได้ถึงระดับจิตวิญญาณ และสามารถสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน

"สื่ออื่นๆ" ได้แก่ Mind Map, โทศัพท์เคลื่อนที่และบัตรเข้าเขตอุทยานแห่งชาติ เป็นสื่อที่นอกเหนือจากสื่อที่กล่าวมา

จะเห็นได้ว่า สื่อหรือช่องทางการสื่อสารมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย, ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย และความสามารถในการผลิตสื่อด้วย ซึ่งสอดคล้องกับนิพนธ์ สุขปริดี (2545) ในแนวคิดการเลือกใช้สื่อทั่วไปดังนี้ 1) เลือกสื่อที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของการสื่อสารที่ต่างกัน ย่อมให้ประสบการณ์การรับสารที่ต่างกัน การเลือกสื่อในการสื่อสารจึงต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย โดยพยายามเลือกสื่อที่ส่งเสริมให้ผู้รับสารได้มีส่วนร่วมในการสื่อสารอย่างจริงจัง และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้เขามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขั้นตอนสุดท้ายไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ 2) เลือกสื่อที่สอดคล้องกับลักษณะการตอบสนอง และพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของผู้รับสารที่คาดหวังจะเกิดขึ้น พฤติกรรมของผู้รับสารจะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้รับสารมีความพึงพอใจในกิจกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับ ความพึงพอใจย่อมก่อให้เกิดการส่งสารที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเลือกสื่อในการสื่อสารจึงควรเลือกสื่อที่ช่วยให้ผู้รับสารเกิดความสนใจ มีการตอบสนองและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวัง 3) เลือกสื่อในการสื่อสารที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้รับสาร โดยอยู่ในขอบเขตความสามารถของผู้รับสารแต่ละคนที่เอื้ออำนวยให้ผู้รับสารสามารถรับสารได้โดยง่าย และไม่จำเป็นต้องใช้สื่อเดียวกันกับผู้รับสารทุกคนเหมือนกันหมด เพราะสื่อบางอย่างอาจไม่เหมาะสมกับ

ผู้รับสารบางคน ดังนั้นการเลือกสื่อจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล กลุ่มคน และมวลชน และ4) เลือกสื่อที่พอจะหาได้ และสะดวกต่อการใช้ และไม่จำเป็นต้องใช้สื่อที่มีราคาแพงเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะหาสื่อชนิดใดได้บ้างที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ทั้งนี้เป็นการสื่อสารที่มีการใช้สื่อเดียวและสื่อแบบผสม โดยการใช้สื่อเดียวในการถ่ายทอดความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมต่างๆ เช่น การใช้สื่อวิทยุในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ เช่น เมื่อองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งนักท่องเที่ยวเกิดการรับทราบและสนใจมาร่วมกิจกรรมหรือท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆแล้วมีติดต่อกับการสื่อสารต่อเนื่องจึงจำเป็นต้องมีการใช้สื่ออื่นๆเข้ามาช่วยโดยเป็นการใช้สื่อแบบผสม เช่น การให้เข้าไปศึกษาดูรายละเอียดข้อมูลการเดินทาง หรือกำหนดการเพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ต, การพูดคุยโดยตรงกับผู้รับผิดชอบกิจกรรมนี้ และคอยตามรับฟังข่าวประชาสัมพันธ์สรุปผลการดำเนินงานจากสื่อจดหมายข่าวที่ส่งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ นิพนธ์ สุขปรกติ(2545) ในประเด็นการเลือกยุทธวิธีหรือกลยุทธ์ดังนี้ 1) การใช้สื่อเดียว เป็นการใช้สื่อใดสื่อหนึ่งในการส่งหรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสาร เช่น ผู้ส่งอาจใช้สื่อบุคคลในการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้แก่ผู้รับสาร โดยเลือกใช้สื่อวิทยุเพียงสื่อเดียวในการถ่ายทอดความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร เป็นต้น ซึ่งการใช้สื่อเพียงสื่อเดียวนี้อาจมีข้อจำกัดในเรื่องความทั่วถึงของการเข้าถึงผู้รับ รวมทั้งความสามารถในการสร้างความสนใจของผู้รับในกลุ่มต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทจะมีลักษณะและความน่าสนใจ ความเหมาะสม แตกต่างกันไป เช่น วิทยุ จะสามารถเข้าถึงผู้รับด้วยการฟังเพียงอย่างเดียว ในขณะที่โทรทัศน์สามารถเข้าถึงผู้รับได้ทั้งการมองเห็นภาพและการได้ยินเสียง ดังนั้น การใช้เมื่อเพียงสื่อเดียวจึงอาจเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากได้ทั่วถึงและไม่สามารถสร้างความสนใจผู้รับที่มีจำนวนมากได้ ดังนั้น การส่งด้วยสื่ออย่างเดียวจึงอาจทำให้ประสิทธิภาพการสื่อสารเกิดขึ้นได้น้อยกว่าการใช้หลาย ๆ สื่อ ซึ่งในปัจจุบันมักไม่ใช้กลยุทธ์การใช้สื่อในลักษณะนี้แล้ว 2) การใช้สื่อแบบผสม (Mix media หรือ Media Forum) เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารโดยการใช้สื่อหลายประเภทหรือหลายสื่อเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในเวลาเดียวกันพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ความสามารถเข้าถึงผู้รับได้อย่างกว้างขวางสามารถสร้างความน่าสนใจ และเข้าใจรับรู้ข่าวสารได้อย่างต่อเนื่องและถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งการใช้สื่อผสมนี้ผู้ส่งจะใช้สื่อตั้งแต่ 2 ชนิดนี้ขึ้นไปในการสื่อสาร เช่น ผู้ส่งอาจใช้ทั้งสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เรียก Media Forum หรือผู้ส่งอาจใช้ทั้งสื่อพื้นบ้าน สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์ ในการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ในภาคเหนือ และใน

กรุงเทพฯ เรียก Media Mix เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันคำว่าสื่อผสมนั้นอาจมีลักษณะเปลี่ยนไป ทั้งนี้เพราะเป็นสื่อเดียวอาจมีคุณสมบัติเป็นสื่อหลาย ๆ ชนิดได้ เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ เป็นต้น และสอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2549) ประเด็น สื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อผสม (Mixed media) เนื่องจากภารกิจด้านสิ่งแวดล้อมเป็นงานที่มีหลายมิติ มีหลายกลุ่มเกี่ยวข้อง มีหลายเป้าหมาย ดังนั้นการสื่อสารที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ก็จำเป็นต้องมีหลายประเภทเช่นเดียวกัน ซึ่งในการผสมสื่อมีหลักการสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) จะผสมอย่างไรให้ออกมาดีที่สุด นอกจากการเลือกตัวสื่อมาแล้ว "วิธีการ / กระบวนการผสม" ก็สำคัญยิ่ง และต้องมีการค้นคิด ประชุม วางแผน ฯลฯ 2) ต้องมีการสำรวจศักยภาพ และข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภทอย่างถูกต้องและรอบด้าน และ 3) การตัดสินใจจะเลือกใช้สื่ออะไรต้องมาจากการตัดสินใจของชุมชน

4. ผู้รับสาร จากกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสื่อสาร โดยในการจัดการสื่อสารท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีผู้รับสาร 3 ส่วน ทั้งที่เป็น บุคคล กลุ่มองค์กร ได้แก่ เครือข่ายเพื่อการจัดการสื่อสารท่องเที่ยวที่ยั่งยืน, นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาและบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับ เบอร์โล (Berlo, 1960) กล่าวถึง ผู้รับสารหมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับสารของผู้ส่งสาร ดังนั้นผู้รับสารจึงอาจเป็นคน ๆ เดียว หรือคนหลายคน เช่น กลุ่มผู้ฟังการอภิปราย มวลชน หรืออาจเป็นสถาบัน เช่น บริษัท องค์กร พรรคการเมือง เป็นต้น

ทั้งนี้คุณลักษณะของผู้รับสารภายในภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสื่อสารท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่ว่าจะโดยหน้าที่รับผิดชอบของภาครัฐ, การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียของภาคเอกชน, ผลกระทบโดยตรงของภาคประชาชนและความช่วยเหลือจากพันธมิตร ล้วนแล้วมีคุณลักษณะความมุ่งมั่นที่จะร่วมกับกิจกรรมหรือติดต่อสื่อสารภายในเครือข่าย, มีการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้และข้อมูลกับผู้อื่นภายในเครือข่าย, มีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดหรือเผยแพร่ประสบการณ์ความรู้และข้อมูลกับผู้อื่นภายในเครือข่ายและมีเจตนาสมัครใจในการสืบทอดกิจกรรมหลังจากสิ้นสุดโครงการ ด้วยความรักและมีจิตสำนึกในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2549) ซึ่งได้อธิบายแนวคิดคุณสมบัติของผู้สื่อสารด้านสิ่งแวดล้อม ที่ว่า ต้องมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ในชนบทจิตสำนึกพิเศษจนด้วยการลงมือกระทำที่มีช่วงเวลายาวนาน

แต่ความต้องการของผู้รับสารแต่ละภาคส่วนมีความแตกต่างกัน โดยภาครัฐเป็นภาคส่วนที่มีความรู้และเข้าใจในหลักการการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2549) แนวคิดคุณสมบัติของผู้สื่อสารด้านสิ่งแวดล้อม ที่ว่า ต้องมีฐานความรู้

เรื่องสิ่งแวดล้อมในระดับหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันผู้นำการสื่อสารต้องมีฐานความรู้ในเชิงเศรษฐกิจ / การเมืองด้วย จึงจะจัดการสิ่งแวดล้อมได้ ภาครัฐจึงมีความต้องการข้อมูลที่ชัดเจนและความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือแนวคิดใหม่อย่างแท้จริงจากภาคส่วนอื่นๆ เพื่อเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทำหน้าที่ในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสามารถดำเนินการจัดการต่อไปได้

ภาคเอกชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ โดยการได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือแนวคิดใหม่เพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ โดยอาศัยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาช่วยสอดคล้องกับ กฎหมาย แก้วเทพ (2549) ซึ่งอธิบายแนวคิดคุณสมบัติของผู้สื่อสารด้านสิ่งแวดล้อม ที่ว่า ต้องมีทักษะด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เช่นเดียวกับภาคประชาชนมีความต้องการในการเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยการดูแลของภาครัฐ เอกชน และพันธมิตรต่างๆ เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างเป็นระบบ ยังต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อการให้ความรู้แก่ภาคประชาชน

ทั้งนี้ยังมีคุณลักษณะของผู้รับสารภายนอกเครือข่าย นั่นคือ นักท่องเที่ยว ทั้งหญิงชายที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและคาดหวังในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวมีการศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับ สุกัญญา เจริญศรี (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้และแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน หลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติ (TSUNAMI) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

อาชีพของนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาสวนใหญ่รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีอายุอยู่ในช่วง 20-29 ปี รายได้ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วง 5,000 - 10,000 บาท ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุกัญญา เจริญศรี (2549) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท และส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตากับนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกัน

จากอาชีพ อายุการศึกษาและรายได้แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงาน ซึ่งอาจจะมาจากช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งกลุ่มคนทำงานมีวันหยุดยาวและต้องการพักผ่อนโดยการผ่อนคลายจากความเครียด ทำให้มีการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับ นิคม จารุมณี (2536) อธิบายว่า นักท่องเที่ยวภายในประเทศเกือบทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตตลอดเวลา ดังนั้น

สาเหตุที่ทำให้เกิดการท้องเที่ยวจึงมีหลายประการ คือ ความเครียดในการทำงาน จากการทำงานที่เคร่งเครียดตลอดเวลา ต้องใช้กำลังกายหรือกำลังความคิดเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้เอง ร่างกายจึงจำเป็นต้องพักผ่อน เพื่อให้การทำงานในช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การทำงานในสิ้นสุดสัปดาห์ การปิดภาคเรียน หรือการหยุดพักร้อนของข้าราชการ และคนงานทั่วไปจึงเป็นเรื่องที่สำคัญกับการใช้เวลาว่างที่ปรากฏในช่วงระยะเวลาดังกล่าว กิจกรรมการพักผ่อนของประชากรเหล่านั้นที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวจะไปใกล้หรือไกลจะขึ้นอยู่กับระยะเวลาและศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล

กลุ่มนักท่องเที่ยวนี้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เนื่องจากมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี ซึ่งมีหลักสูตรในการศึกษาปัจจุบันมุ่งเน้นแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น สร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า จึงง่ายแก่การสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะดังกล่าว อย่างไรก็ตามไม่เพียงแต่คำนึงถึงการรับรู้ แต่ควรคำนึงถึงพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวมาประกอบด้วยกับลักษณะการรับรู้ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ ภาวณิ เตริยมชัยศรี(2547) ที่กล่าวว่า การรับรู้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ทักษะคติ และความคาดหวังของผู้สื่อสาร การรับรู้ยังเป็นกระบวนการทางจิตที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นกระบวนการเลือกรับสาร จัดสารเข้าด้วยกันและตีความสารที่ได้ตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเอง โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาจำนวน 1 ครั้ง ต่อปี และใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 2 วัน มากที่สุด เนื่องจากอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีช่วงเวลาการเปิดปิดการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ว่างโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบครบวงจรไว้ที่ 3 วัน 2 คืน นั้นหมายถึงสามารถไปยังสถานที่ท่องเที่ยวและร่วมกิจกรรมได้ทุกจุด สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของ Cronbach อ้างถึงใน ภาวณิ เตริยมชัยศรี(2547) ได้อธิบายพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นเพราะองค์ประกอบ 7 ประการ ต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นตามต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานานจึงจะสามารถบรรลุความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะต้องเลือกสนองตอบความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง ดังที่มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายใน 3 วัน 2 คืน เพื่อตอบสนองการความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกันของนักท่องเที่ยว

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ หรือ ความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา คือ ความพร้อมทางร่างกาย เช่น การ

ดำนํ้า ต้องเป็นนักท่องเที่ยงที่ไม่มีโรคประจำตัว เป็นต้น ความพร้อมทางด้านจิตใจ ความกล้าใน การทำกิจกรรม ความพร้อมด้านเวลา ต้องอาศัยเวลาว่างจากการทำภาระหน้าที่และความพร้อม ทางด้านการเงิน ในการใช้จ่ายในการเดินทางและในการทำกิจกรรมต่างๆ

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความ ต้องการ นั่นคือ ภูมิอากาศที่เหมาะสม หรือช่วงเวลาการเปิด-ปิดแหล่งท่องเที่ยว

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป เขาจะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่ คาดว่าจะให้ความพอใจมาก ที่สุด เมื่อพิจารณาสถานการณ์แล้วเหมาะสมกับก็ตัดสินใจเลือกกิจกรรม เช่น ดำนํ้าชมปะการัง

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการที่ ได้เลือกแล้วในขั้นการแปลความหมาย คือ การได้ดำนํ้าชมปะการัง เป็นต้น

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลจากการ กระทำนั้นผลที่ได้รับอาจตรงตามที่ได้คิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้ คือการได้มองเห็นปลาสวยงาม ปะการังหลากสีหลากชนิดตามความคาดหวัง เป็นต้น

7. ปฏิกิริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thrashing) หากคนเราไม่สามารถสนองความ ต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนจนกลับไปแปล ความหมายเสียใหม่ และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้ อาจจะเป็นการมองไม่เห็นปลาหลายชนิด เนื่องจากจุดดำนํ้า มีน้ำไหลแรงเกินไปทำให้มองไม่เห็นปลาได้อย่างชัดเจน เป็นต้น

หากการรับรู้และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยงต่างกันมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาการสร้าง ความเข้าใจต่อกัน เป็นผลให้การสื่อสารนั้นไม่สัมฤทธิ์ผลได้

และส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตากับเพื่อนมากที่สุด มีการเดินทางมาที่รถส่วนบุคคลมากที่สุด และมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 1,001 บาท มากที่สุด เนื่อง ด้วยภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันที่มีรายได้และค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางไปยัง เกาะหินงาม, เกาะแหลมสน, เกาะราวี มากที่สุด รองลงมาคือ เดินทางไปลอดซุ้มประตูบนเกาะไข่ และการเข้าร่วมชมพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยงมีความสนใจ สอดคล้องกับเดชา บุญล้ำ และคณะ(2531) ที่ว่า นักท่องเที่ยงมักจะมีพฤติกรรม การเข้าชม สถานที่สำคัญและสถานที่ที่น่าสนใจ สถานที่ที่ที่นักท่องเที่ยงสนใจมากเป็นพิเศษ

ทั้งนี้ส่วนใหญ่ักท่องเที่ยงมีพฤติกรรมเคารพสํารวมและรักษาสภาพเดิมของสถานที่ ทางประวัติศาสตร์อุทยานแห่งชาติตะรุเตา มากที่สุด รองลงมา คือพฤติกรรมเคารพและปฏิบัติ

ถูกต้องตามกาลเทศะ วัฒนธรรมประเพณีของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งทั้งสองอยู่ในระดับพฤติกรรมมากที่สุด เนื่องจากนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลักของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีการตระหนักในการท่องเที่ยวที่มีการเคารพสํารวมและรักษาสภาพเดิมของสถานที่ทางประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา แต่เห็นได้ว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการเสนอแนะและแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เมื่อพบว่ามีความเสียหายหรือมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมในอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่น้อย

ส่วนผู้รับสารภายนอกเครือข่ายที่เป็นบุคคลทั่วไป เป็นบุคคลที่ไม่มีความตั้งใจความสนใจหรือความต้องการในการรับรู้เกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยวโดยตรง หรือมีความสนใจเรื่องดังกล่าวน้อยกว่าผู้รับสารที่เป็นนักท่องเที่ยวซึ่งแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดของ พัทณี เขยจรรยา และคณะ (2534) ที่ว่าคนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆรอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะแต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวต่างกัน เมื่อได้รับสารเดียวกัน ผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและรับรู้สารเดียวกันต่างกัน โดยทั่วไปสิ่งต่อไปนี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ประเด็นที่ 2. รูปแบบการสื่อสาร

อีกหนึ่งองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตะรุเตานั้นคือรูปแบบของการสื่อสาร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การสื่อสารภายในเครือข่ายและการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี พัทธพิมานสกุล (2542) ศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มชีวิต ที่พบว่า รูปแบบการติดต่อสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มและรูปแบบการสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่ม และสอดคล้องกับ วรวรรณ อารีประชาภิรมย์ (2547) ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่สัมฤทธิ์ผลในธุรกิจประกันชีวิต พบว่า ลักษณะการสื่อสารของเครือข่ายเป็นการสื่อสารแบบแนวระนาบ ที่ศูนย์กลางการรวมกลุ่มผู้นำ รูปแบบการติดต่อสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การสื่อสารภายในกลุ่มและการสื่อสารระหว่างกลุ่ม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายหรือกลุ่มของการสื่อสาร ส่งผลให้มีรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของบทบาทของผู้ทำการสื่อสาร ซึ่งแบ่งอภิปรายผลออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

การสื่อสารภายในเครือข่ายมีรูปแบบการสื่อสารต่างๆ ประกอบด้วย การสื่อสารทางเดียว, การสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการ, การสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการ และการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับอีกหลายงานวิจัยดังนี้

การสื่อสารทางเดียว มีการสื่อสารด้วยสื่อจดหมายข่าวไปยังหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเสนอข้อมูลข่าวสารการสรุปวาระและประเด็นการประชุมของพันธมิตรเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง และการสื่อสารด้วยสื่อวิทยุของสำนักงานการท่องเที่ยวภูเก็ตและจังหวัดภูเก็ตที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม รวมทั้งนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปในการเผยแพร่ให้รับทราบและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่นเดียวกับแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางเดียว (One way Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดสารไปยังผู้รับสารแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้ซักถามข้อสงสัยหรือแสดงความคิดเห็นจึงไม่มีกิริยาขอร้องจากผู้รับสาร การสื่อสารมีน้อยหรือไม่มีเลย โดยทั่วไปการสื่อสารในลักษณะนี้จะเข้าไปในรูปของนโยบาย แผนงาน คำสั่งต่าง ๆ ของผู้บริหาร หรือผู้นำ และมักตจะเกิดขึ้นกับการสื่อสารมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย เสือปาน (2549) ที่ศึกษารูปแบบการสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่ารูปแบบการสื่อสารทางเดียวแบบเป็นทางการ เป็นการสื่อสารที่ไม่ได้ใช้บ่อยนัก จะใช้ก็ต่อเมื่อชุมชนมีการจัดงาน หรือจัดกิจกรรมที่ต้องการประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกรับรู้ในวงกว้าง

สอดคล้องกับ Harold J.Leavitt (1964) ที่กล่าวว่า การสื่อสารทางเดียวเหมาะกับสถานการณ์ที่ผู้ส่งสารคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการสื่อสารนั้นมากกว่า เช่น เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่างที่มีข้อมูลการประชุม และผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ที่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบและกิจกรรมท่องเที่ยวโดยตรง อีกทั้งสอดคล้องกับ Harold J.Leavitt (1964) ที่ว่าการสื่อสารทางเดียวรวดเร็วกว่าการสื่อสารสองทาง

การสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการ ได้แก่ การเชิญมาประชุมหรือสัมมนาอย่างเป็นทางการ โดยใช้จดหมายข่าวในการสื่อสาร เพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น อุทยานแห่งชาติตะรุเตากับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ และการประชุมกันภายในสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล โดยระหว่างการเดินทางการประชุมมีวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่ในบรรยายหรือชี้แจงคำสั่งอย่างเป็นทางการ และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือรับคำสั่ง เช่น คำสั่งทางมูลนิธิชัยพัฒนาและเรื่องกฎระเบียบ, กฎหมายและพระราชบัญญัติที่ทางอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เช่นเดียวกับแนวคิด การสื่อสารสองทาง (Two way Communication) หมายถึง การสื่อสารที่ผู้ส่ง

สารส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารทางหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันเมื่อผู้รับสารได้รับข้อมูลแล้วก็ส่งข้อมูลข่าวสารตอบกลับมายังผู้ส่งสารด้วยอีกทางหนึ่ง จึงเป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างก็สามารถรับและข่าวสารซึ่งกันและกัน มีการเปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้ซักถามข้อข้องใจหรือข้อสงสัยต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการโต้ตอบกัน ทำให้ผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเสมอภาคกันในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไปได้ด้วยดี และสอดคล้องกับแนวคิด การสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่คำนึงถึงบทบาทหน้าที่ และตำแหน่งระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งเป็นการสื่อสารที่มีระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ชัดเจน อาจจะเป็นการสื่อสารที่ใช้ลายลักษณ์อักษร หรือไม่ใช้ลายลักษณ์อักษรก็ได้ เนื่องจากการสื่อสารดังกล่าวเป็นการสื่อสารตามบทบาทหน้าที่และตำแหน่ง เช่น อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต 1 รวมทั้งสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

การสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกันระหว่างสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลเป็นการพูดคุยนอกรอบเพื่อชี้แจงข้อมูลต่าง, การติดต่อนัดหมายด้วยโทรศัพท์ซึ่งความสนิทสนมส่วนตัวกับอุทยานแห่งชาติตะรุเตากับหน่วยงานอื่นๆ , การติดต่อระหว่างผู้ประกอบการกับมัคคุเทศก์/คนเดินเรือในด้านการคอยเป็นหูเป็นตาในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการกำหนดกฎเกณฑ์ในการเดินเรือทางของชาวเลโดยการพูดคุยตักเตือนชาวเลเรือหางที่กระทำผิด และการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวความคิดและปัญหาระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในโครงการนำผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 1 (สงขลา-สตูล) ได้มีการนำผู้ประกอบการสงขลา และสตูลมาร่วมสำรวจแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน มีพูดคุยเริ่มเป็นกันเอง เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการต่างๆ ในการพูดคุยกันถึงปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวรอบสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ การสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ (Informal Communication) หมายถึง การติดต่อสื่อสารโดยไม่พิจารณาถึงตำแหน่งหน้าที่ และมีได้ดำเนินไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ แต่เป็นการสื่อสาร ที่เกิดขึ้นจากความสนิทสนมคุ้นเคย และจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทางส่วนตัวมากกว่า การติดต่อสื่อสารในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารโดยใช้คำพูด ได้แก่ การพบปะพูดคุยสนทนากัน

นอกจากการสื่อสารทางเดียว, การสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แล้วการสื่อสารภายในเครือข่าย ยังประกอบไปด้วยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่เป็นการประชุมปรึกษาหารือและสัมมนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดของภาคส่วนต่างๆ

สอดคล้อง Singhal (2001) ที่กล่าวว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการหารือกันระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลและสถาบันในเชิงที่มีพลวัต มีปฏิสัมพันธ์ และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สามารถทำให้ประชาชนทั้งในระดับบุคคลและกลุ่มบุคคล สามารถตระหนักได้ถึงศักยภาพที่เต็มเปี่ยมของพวกเขาและความผูกพันกับสรรพสิ่งสาธารณะ และสอดคล้องปาริชาติสถาปิตานนท์ (2542) ที่กล่าวว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการฝึกสมาชิกในสังคมเกี่ยวกับกระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันฟัง และเคารพในความคิดของผู้อื่น ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตน ร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน ตลอดจนร่วมกันค้นหาแนวทางและการตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์ อีกทั้งมีความสอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2548) ที่กล่าวว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลายได้ให้ความสำคัญกับการจัดการข้อมูลข่าวสารระหว่างกันบนพื้นฐานของการร่วมมือกันพัฒนา "กระบวนการสื่อสาร" แบบสองทางในลักษณะการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยที่ทุกฝ่ายสามารถสลับบทบาทเป็น "ผู้ให้" และ "ผู้รับข้อมูล" ผ่านเวทีการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบ โดยดำเนินการบนพื้นฐานของการเคารพความคิดเห็นของกันและกัน และการร่วมกันซึ่งนำหน้าเกี่ยวกับผลได้ / ผลเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดำเนินการในด้านหนึ่ง ๆ อย่างรอบคอบ

ทั้งนี้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นด้วยกิจกรรมได้แก่ การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมสัมมนาหรือประชุมแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน เช่น อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีนโยบายให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การคิด การวางแผน อย่างเช่น จุดดำน้ำ, การประชุมแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่ง, การสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างภาครัฐและเอกชนโดยการลงพื้นที่จริง, การประชุมของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลซึ่งมีการจัดประชุมกันทุกเดือนโดยพูดถึงปัญหาด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน, การประชุมชาวบ้านชาวเลโดยทั้งผู้นำหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ พูดคุยกันในประเด็นการช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นสมบัติของชาวเลเอง และการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว โดยผ่านกิจกรรมในรูปแบบการสัมมนา/ประชุมกลุ่มของเครือข่ายการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันตามันตอนล่าง(สตูล- ตรัง) มีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักการสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม 7 ประการ ดังนี้

1. ความหลากหลายของผู้เข้าร่วม (Various Participants) Grey-Felder (2001) กล่าวว่า สิ่งสำคัญใน การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมไม่ใช่ "สื่อ" แต่เป็น "เสียง" ของบุคคลที่หลากหลาย เนื่องจากกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเน้นหนักในการรับฟังความคิดเห็น และ

ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น จึงให้ความสำคัญกับความหลากหลายของผู้เข้าร่วม และกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วม ซึ่งจะสามารถสะท้อนความต้องการต่าง ๆ ร่วมกันได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการร่วมมือของหลายๆภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและพันธมิตรต่างๆ ทั้งนี้ กิจกรรมการสื่อสารต่าง ๆ ได้ดำเนินการบนพื้นฐานของความ “สมัครใจ” มักเกิดจากการที่ผู้เข้าร่วมมีความสนใจ หรือมีความศรัทธาในประเด็นหรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่เข้าร่วม นอกจากนี้ยังเกิดจากผู้เข้าร่วมมี “แรงกดดัน” ต่าง ๆ อาทิ ความกังวล ความเดือดร้อนหรือความไม่พอใจในผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นต้น เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มผู้ประกอบการและชุมชนชาวเล เป็นต้น

2. การเข้าถึงสื่อ (Media Accessibility) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญกับโอกาสของบุคคลในการเข้าถึงสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนมีสิทธิในการสื่อสารและการแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ และการมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากสื่อสาธารณะ ซึ่ง “การเข้าถึงสื่อ” ประกอบด้วย

- การเข้าถึงสื่อในฐานะผู้บริโภค ทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ประกอบการและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมการตัดสินใจในการเลือกสื่อหรือช่องทางเพื่อให้เกิดการเข้าถึงผู้สื่อสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

- การเข้าถึงสื่อในฐานะผู้ผลิต เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมเป็นแหล่งข่าวและเลือกประเด็นในการนำเสนอเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วยตัวบุคคล กลุ่ม หรือเครือข่ายเอง

- การเข้าถึงสื่อในฐานะผู้บริหารสื่อ การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนตัดสินใจต่างด้านสื่อๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีระบบการ เช่น การแสวงหาแหล่งทุนของผู้ประกอบการรายย่อยจากหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น

3. ความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ (Human Potential) White (1994) กล่าวว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องมีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับศักยภาพของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะความเชื่อมั่นว่า ทุกคนมีความสามารถเชิงสติปัญญา และความสามารถในการสื่อสารจัดการวิถีชีวิตของตนอย่างเป็นอิสระ

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจะสามารถเริ่มต้นได้ดี หากบุคคลที่เกี่ยวข้องคำนึงเสมอว่า “ทุกคนมีสิทธิ และมีหน้าที่ในกำกับ ดูแล และติดตามกระบวนการตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ

ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ตลอดจนการร่วมรับผลต่าง ๆ ที่สืบเนื่องจากการตัดสินใจเหล่านั้น" (Singhal, 2001) เช่นเดียวกับการจัดการสื่อสารท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่ผู้สื่อสารคำนึงถึงสิทธิของบุคคล ความสามารถและสติปัญญาของผู้ร่วมสื่อสารเพื่อจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และคำนึงผลที่ตามมาจากการจัดการร่วมกัน

4. **ความโดดเด่นของสาร (Salient Messages)** "ประเด็นการสื่อสาร" เป็นเงื่อนไขสำคัญในการกระตุ้นให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความสนใจ และรู้สึกอยากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งประเด็นที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ประเด็นที่มีเนื้อหาในลักษณะ Liberative Content หมายถึง ประเด็นที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน หรือตอบสนองความต้องการของชุมชน และชุมชนสามารถนำเนื้อหาดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2547) และยิ่งสมาชิกในชุมชนมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ (Owers) มีความรู้สึกคุ้นเคย มีความผูกพัน หรือมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือผลกระทบที่อาจได้รับภายหลัง ตลอดจนเห็นคุณค่าประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากเท่าไร บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมีความจริงใจมากขึ้น (Grey-Felder, 2001) เช่นเดียวกันกับประเด็น "การจัดการสื่อสารท่องเที่ยวที่ยั่งยืน" แน่ใจว่าทุกฝ่าย ทุกภาคส่วนนั้นมีความสนใจและเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวทั้งที่รับผิดชอบด้วยบทบาทอย่างหน่วยงานรัฐ ภาคส่วนเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคประชาชนคือชุมชนชาวเลที่มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและปัญหาที่ตามมาโดยตรง รวมทั้งพันธมิตรที่เข้ามาช่วยสนับสนุนด้านต่าง ๆ

5. **การปรึกษาหารือ (Dialogue)** การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ผู้เกี่ยวข้องหันหน้าเข้าหากัน และดำเนินการปรึกษาหารือร่วมกัน เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยให้ความสำคัญกับการสื่อสารสองทาง (two-way communication) ในทิศทางแบบแนวนอน (horizontal communication) ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แลกเปลี่ยนข้อมูล มุมมอง และทัศนคติต่าง ๆ อย่างสมดุล (Rahim, 1994) และที่สำคัญก็คือ การดำเนินการบนพื้นฐานของการเคารพความคิดของทุกฝ่าย และความเชื่อที่ว่า ทุกฝ่ายต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่ลึกซึ้งต่อประเด็นปัญหาด้วยกันทั้งสิ้น

การปรึกษาหารือเป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้บุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง และตัดสินใจลงมือกระทำต่าง ๆ ร่วมกัน (collective action) อย่างรอบคอบ ซึ่งการกระทำต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ บุคคลต้องสามารถหารือร่วมกันได้ตลอดทุกขั้นตอน อาทิ การรับรู้ข้อมูลร่วมกัน การพัฒนาความเข้าใจต่อประเด็นปัญหาร่วมกัน

การร่วมกันค้นหาจุดยืน การวางแผนงาน การตัดสินใจการดำเนินการ และการประเมินผลโครงการ เป็นต้น โดยภาพรวมการปรึกษาหารือเป็นแก่นหลักของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่นำไปสู่ความรู้สึกผูกพันกับประเด็น ความรู้สึกเป็นเจ้าของประเด็นและการมีพันธสัญญาในอันที่จะดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเหมาะสมต่อไป เช่นเดียวกับการปรึกษาหารือของเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบปรึกษาหารือ การเปิดโอกาสให้ผู้สื่อสารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างเช่น การเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว โดยผ่านกิจกรรมในรูปแบบการสัมมนา/ประชุมกลุ่มของเครือข่ายการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล- ตรัง)และเปิดโอกาสให้เข้ามาร่วมในทุกขั้นตอน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็นในการเสนอหรือแก้ปัญหาแหล่งท่องเที่ยว การนำผู้ประกอบการเข้าร่วมพูดคุยปรึกษากับหน่วยงานภาครัฐเพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณ และการร่วมปรึกษาหารือในการดำเนินงานต่อไปในแผนการที่วางแผนเอาไว้ เป็นต้น

6. การสนับสนุน (Facilitation) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องเกิดขึ้นภายใต้การออกแบบระบบสนับสนุนต่าง ๆ และการกำหนดบทบาทให้บุคคลกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การรวมประชุมรายเดือนกลุ่มของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และเวทีประชุมการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเครือข่ายเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(ตรัง-สตูล) และการสนับสนุนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีสัมมนาเสนอความคิดเห็นของผู้ประกอบการโดยการลงพื้นที่ เพื่อนำปัญหาหรือสภาพแหล่งท่องเที่ยวไปดำเนินการจัดการต่อไป รวมทั้งการสนับสนุนเงินทุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการร่วมเข้ามามีส่วนร่วมจัดการด้านงบประมาณในการท่องเที่ยว เช่น โครงการ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการสนับสนุนงบประมาณทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการด้านต่างๆ เป็นต้น

7. กระบวนการเชิงประชาธิปไตย (Democratic Process) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจจากบุคคลที่เคยมีอำนาจไปสู่ประชาชนในระดับชุมชน ซึ่งหมายถึงการเพิ่มพลังอำนาจให้กับชุมชน (community empowerment) และการฝึกฝนให้สมาชิกในชุมชนเรียนรู้การพึ่งกันเองในระดับกลุ่ม (collective self-reliance) และการจัดการกันเอง (self-management) บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน (equality) ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การพิจารณาปัญหาและทางเลือกต่าง ๆ การตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกที่เหมาะสม และการรับผิดชอบต่อผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกันในภายหลัง เช่นเดียวกันการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกส่วนที่

เกี่ยวข้องมีสิทธิเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น โดยเห็นได้จากการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของการเปิดโอกาสให้ชุมชนชาวเลได้มีการมีส่วนร่วมในการเข้ามาจัดการการท่องเที่ยวเห็นได้จากการสืบสานงานประเพณีลอยเรือที่จัดโดยชาวบ้านและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนท้องถิ่นจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

นอกจากการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในเครือข่ายแล้วยังมีการสื่อสารไปยังนอกเครือข่าย นั่นคือการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปซึ่งมีรูปแบบการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป ดังนี้

การสื่อสารทางเดียวระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป เป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อมูลการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวและบริการ จากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนผ่านสื่อ เว็บไซต์, แผ่นพับ, โปสเตอร์และป้าย ทั้งนี้สอดคล้องแนวคิดการสื่อสารทางเดียวเช่นเดียวกับการสื่อสารทางเดียวภายในเครือข่าย แต่ทั้งนี้การใช้สื่อมวลชนซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียวนั้นเพื่อสามารถเผยแพร่ข่าวสารไปยังผู้รับสารที่เป็นนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปที่อยู่อย่างกระจัดกระจายและเป็นมวลชน และใช้สื่อเฉพาะกิจเพื่อนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปที่สนใจมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ได้ค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว หรือเส้นทาง การเดินทางอย่างละเอียดมากขึ้น นำไปสู่การตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติตะรุเตามากขึ้น

การสื่อสารสองทางระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป เป็นการพูดคุยกับนักท่องเที่ยวเรื่องของการประชาสัมพันธ์ เช่น นักท่องเที่ยวมีการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและบริการโดยผ่านทางโทรศัพท์และทางเว็บไซต์จังหวัด การให้บริการในเรื่องการเดินทาง, แหล่งที่เที่ยวและกิจกรรมตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและความเหมาะสมของพื้นที่ด้วย รวมทั้งด้วยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนอย่างเช่น ประวัติศาสตร์ของตะรุเตา

การพูดคุยถึงประเด็นการขอความร่วมมือในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การแนะนำให้นักท่องเที่ยวในเรื่องของขยะ เป็นการสื่อสารที่สอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารสองทางเช่นกันโดยที่ว่าเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารทางหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันเมื่อผู้รับสารได้รับข้อมูลแล้วก็ส่งข้อมูลข่าวสารตอบกลับมายังผู้ส่งสารด้วยอีกทางหนึ่ง จึงเป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างก็สามารถรับและข่าวสารซึ่งกันและกัน มีการเปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้ซักถามข้อข้องใจหรือข้อสงสัยต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการโต้ตอบกัน ทำให้ผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเสมอภาคกันในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไปได้ด้วยดี

ทั้งนี้ยังมีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว เป็นการสัมมนาแบบมีส่วนร่วมในการพบปะระหว่างผู้แทนการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต่างประเทศหรือนักท่องเที่ยวในกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้เข้าร่วมทุกคนออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งประเด็นการนำเสนอแนวทางใหม่หรือแนวทางในการแก้ปัญหาในการท่องเที่ยว เป็นต้น การสื่อสารโดยนักท่องเที่ยวและภาคีเครือข่ายได้มีกิจกรรมร่วมกัน คือการเข้าร่วมโครงการ เก็บขยะ “รักษทะเล รักษาป่า รักษาสิ่งแวดล้อม” และกิจกรรมวิงว่อนร่อยประวัติศาสตร์ตะรุเตา เป็นต้น โดยนำการประเมินของนักท่องเที่ยวมาพัฒนาการท่องเที่ยวตะรุเตาได้

ลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่ายและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1. ลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

โดยการดำเนินการจัดการด้านต่างๆดังกล่าว เป็นการสื่อสารระหว่างภาคส่วนต่างๆ สร้างภาคีเครือข่ายการสื่อสารในการจัดการขึ้นโดยธรรมชาติ และเครือข่ายการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นตัวที่ทำให้สามารถมองลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอีกองค์ประกอบหนึ่ง ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ภาคีเครือข่ายที่เกิดขึ้นในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเป็นการติดต่อของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการพูดคุยสื่อสารกัน เพื่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลสอดคล้องกับแนวคิด ปรมะ สตะเวทิน (2538) ที่ว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล คือ การสื่อสารที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาทำการสื่อสารกันในลักษณะตัวต่อตัว (Person-to-person) กล่าวคือ ทั้งฝ่ายผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะติดต่อแลกเปลี่ยนสารกันได้โดยตรง ในขณะที่คนหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารคนอื่น ๆ จะทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร ดังนั้น การสื่อสารระหว่างบุคคลจึงเกิดขึ้นได้ทั้งในกรณีคน 2 คน เช่น การพูดคุยกันระหว่าง 2 คน การเขียนจดหมายถึงกัน และการใช้โทรศัพท์คุยกัน เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลก็เกิดขึ้นได้ในกรณีของกลุ่มย่อย (Small Group) ซึ่งมีคนมากกว่า 2 คนขึ้นไป มารวมตัวกันในลักษณะที่สามารถติดต่อแลกเปลี่ยนสารกันได้โดยตรง เช่น การประชุมกลุ่มย่อยการเรียนในชั้นเรียน เป็นต้น และการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นทำให้เกิดเป็น

การสื่อสารไปในวงกว้างจากบุคคลนี้ไปยังบุคคลอีกคนหนึ่ง ส่งต่อกันเป็นทอดๆ เพื่อให้แต่ละบุคคลแต่ละภาคส่วนร่วมกันจัดการเรื่องดังกล่าว ทำให้การสื่อสารแพร่กระจายจำนวนมากในภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งกลายเป็นการสื่อสารกลุ่มใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2538) ที่กล่าวว่า การสื่อสารกลุ่มใหญ่เป็นการสื่อสารระหว่างคนจำนวนมากซึ่งรวมอยู่กันในที่เดียวกัน หรือในที่ที่ใกล้เคียงกัน โดยการเข้าร่วมกันของคนจำนวนมากนี้ทำให้ผู้ส่งสารสามารถควบคุมสถานการณ์ได้น้อย เนื่องจากผู้รับสารมีลักษณะในเรื่องความแตกต่างของบุคคลค่อนข้างมาก ปฏิกริยาตอบกลับที่เกิดขึ้นจึงเกิดขึ้นได้ค่อนข้างช้า และเกิดขึ้นได้ยากกว่าการสื่อสารประเภทที่แล้ว อย่างไรก็ตามลักษณะของการสื่อสารกลุ่มใหญ่อาจปรากฏออกมาในทางสร้างสรรค์ได้

การสื่อสารของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ที่มีการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมกิจกรรมด้านต่างทั้งที่เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มใหญ่นั้นนำไปสู่การเกิดเครือข่ายซึ่งมีความสอดคล้องเฉพะา รัตนเขมากร (2540) ที่ว่าในด้านพฤติกรรมของมนุษย์นั้น โดยปกติมนุษย์จะมีปฏิกริยาตอบโต้กัน ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่งหรือมากกว่านั้น ปกติแล้วบุคคลในระบบจะทำการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ และจะเพิกเฉยกับบุคคลที่เหลือด้วยเช่นกัน (เมื่อระบบนี้มีขนาดใหญ่) การไหลของการสื่อสารระหว่างบุคคลจึงกลายเป็นรูปแบบที่เรียกว่า “โครงสร้างการสื่อสาร” (Communication Structure) หรือ “เครือข่าย” (Network)

ทั้งนี้การดำเนินการจัดการด้านต่างๆดังกล่าว เป็นการสื่อสารระหว่างภาคส่วนต่างๆ สร้างภาคีเครือข่ายการสื่อสารในการจัดการขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ธีรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์ (2526) ที่กล่าวว่าเครือข่ายการสื่อสาร หมายถึง ระบบการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารในบรรดาสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งมีเครือข่ายแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และสอดคล้องกับนิจ เกตุขำ (2522) ที่ว่า เครือข่ายการสื่อสาร หมายถึง แบบแผนการติดต่อเกี่ยวข้อง และประสานกันภายในกลุ่มโดยสมาชิกภายในกลุ่มจะมีการรับการถ่ายทอดเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ อีกทั้งสอดคล้องกับ Roger (1986) ที่กล่าวว่า เครือข่ายการสื่อสารเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเชื่อมโยงกันโดยรูปแบบการไหลของข่าวสาร ทั้งนี้การเกิดขึ้นของเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตานี้เกิดขึ้นเองจากการสื่อสารระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือภาคีต่างๆ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัทธนี เษยจรรยา และคณะ (2541) ที่ว่าเครือข่ายการสื่อสารที่เกิดขึ้นเอง (Emergent Communication Network) หรือเครือข่ายการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นจากการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งไม่มีใครได้รับมอบหมาย หรือบังคับให้ใช้การติดต่อผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่งอย่างตั้งใจ ตรงกันข้ามเครือข่ายเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างอิสระในอัตราความถี่

และความเข้มข้นของการสื่อสารต่าง ๆ กัน โดยเมื่อเวลาผ่านไปเครือข่ายที่เกิดขึ้นเองนี้จะค่อย ๆ กลายเป็นแหล่งข้อมูลที่ไม่เป็นระเบียบ

โดยภาคีเครือข่ายการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นสามารถมองเห็นถึงลักษณะการจัดการสู่การ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในด้านต่างๆ ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

การดำเนินการจัดการด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งเป็นการ สื่อสารโดยภาครัฐเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ ได้นำข้อมูลมา จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการและสถานที่จริงสอดคล้องกับ Harold J. Leavitt (1964) เครือข่ายการสื่อสารแบบวงล้อ (Wheel Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่มีสมาชิกคนหนึ่ง เป็นผู้รับข่าวจากสมาชิกคนใดคนหนึ่งแล้วส่งข่าวนั้น ไปยังสมาชิกคนอื่นๆ บุคคลที่อยู่ตรงกลาง ของกลุ่มจะเป็นผู้มีอำนาจอย่างแท้จริงและเป็นผู้นำของกลุ่ม เพราะเป็นผู้เดียวที่รับผิดชอบ ผลสำเร็จของงาน นั่นคือภาครัฐที่เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ, การวางแผนและดำเนินการ ประชาสัมพันธ์รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว หลังจากการสัมมนา โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต 1 (สงขลา-สตูล)

แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าการสื่อสารแบบวงล้อ ซึ่งเป็น เครือข่ายแบบรวม อำนาจสู่ส่วนกลางสามารถช่วยให้การสื่อสารมีระบบและสามารถควบคุมได้ เกิดความต่อเนื่องใน การจัดการและส่งผลให้การจัดการด้านการสื่อสารรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวมี ประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Shaw (อ้างถึงในยุบล เบญจรงค์กิจ, 2534) ที่ว่า เครือข่ายแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลาง จะก่อให้เกิดผู้นำเพียงคนเดียวและเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าแบบ กระจายอำนาจ เพราะคนกลางในโครงสร้างจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามากกว่าสมาชิกคน อื่นๆ ทำให้เขาเป็นผู้ควบคุมความสำเร็จในการทำงานของกลุ่มเพราะเขาอยู่ในตำแหน่งตัวเชื่อม การสื่อสารที่สำคัญ

การสัมมนานั้นจัดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวจริงและให้ผู้ประกอบการมาพบเห็นสถานที่ ท่องเที่ยวด้วยตัวเองและนำเสนอแนวทางด้วยตัวเองโดยนำหลักการและขั้นตอนของการท่องเที่ยว ที่ยั่งยืนมาใช้ ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารระหว่างทุกภาคส่วนเป็นการสื่อสารที่เป็นรูปธรรมและเกิด ความร่วมมือมาก อีกทั้งภายหลังการจัดสัมมนายังมีการติดต่อสื่อสารกันเองระหว่างผู้ประกอบการ หรือภาครัฐกับผู้ประกอบการ เนื่องจากมีความสัมพันธ์โดยเป็นคนที่รู้จักกันหรือมีภาระหน้าที่การ งานร่วมกัน ทั้งนี้เครือข่ายที่เกิดขึ้นนี้เป็นสอดคล้องกับ การสื่อสารแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Communication) เป็นการสื่อสารที่มีสมาชิกในกลุ่มติดต่อกันโดยอิสระ ไม่มีใคร

ตัดสินใจคิดเดี่ยว แต่ร่วมกันคิดร่วมกันแก้ปัญหาเป็นวิธีที่ใช้ได้ตรงกับกระบวนการกลุ่มมาก เพราะทุกคนมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) ผลที่ออกมาจะได้ทั้งผลผลิต (Product) และกระบวนการ (Process) ของกลุ่ม หมายถึงสื่อสารและแบบนี้คำนึงถึงการเอาใจใส่ ผู้ทำงาน สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ขวัญและกำลังใจของกลุ่มด้วย

การสื่อสารระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในลักษณะดังกล่าวจึงเกิดเป็น**ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ**เป็นการสื่อสารด้านหนึ่งในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ทั้งนี้การจัดการแบบรวมอำนาจจะเกิดระบบในการสื่อสารเพื่อการจัดการ แต่อาจเกิดสภาวะข่าวสารท่วมท้นมักเกิดขึ้นในเครือข่ายการสื่อสารแบบรวมอำนาจ เพราะข่าวสารและการตัดสินใจจะไปรวมอยู่ที่จุดศูนย์กลางของเครือข่าย ทำให้ผู้นำของโครงสร้าง การสื่อสารแบบนั้นอยู่ในสภาวะข่าวสารท่วมท้นได้ ส่วนเครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจนั้นทุกคนต้องใช้ข้อมูลร่วมกัน ต้องเป็นผู้ตัดสินใจและเป็นผู้นำ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะมีใครเกิดสภาวะข่าวสารท่วมท้นได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในการสื่อสารของภาคีเครือข่ายสามารถแบ่งลักษณะการสื่อสารย่อย เช่น การริเริ่มแนวคิดควรเป็นการสื่อสารแบบกระจายอำนาจเพื่อให้ได้ความคิดที่แตกต่างซึ่งมาจากบทบาทของผู้สื่อสารที่แตกต่างดังที่ได้กล่าวมาในองค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์บทบาทของผู้ส่งสาร และในส่วนของการวางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์ควรมีการสื่อสารแบบรวมอำนาจเพื่อการจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการจัดการด้าน**อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ** เป็นการติดต่อสื่อสารจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชน, ภาคประชาชนและพันธมิตร เป็นการแลกเปลี่ยนกันในประเด็นการป้องกัน, ปัญหาและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบกระจายอำนาจทุกช่องทาง เช่น ระหว่างภาครัฐและเอกชน, ระหว่างเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการด้านต่างๆด้วยกัน และผู้ประกอบการกับเครือข่ายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอันดามันตอนล่างสอดคล้องกับ Harold J. Leavitt (1964) ที่กล่าวว่าเครือข่ายการสื่อสารแบบทุกช่องทาง (All Channel Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่สมาชิกทุกคนสามารถติดต่อกับสมาชิกคนอื่นได้ โดยตรงไม่ต้องผ่านสมาชิกคนอื่น ๆ ทั้งในการรับข่าวและส่งข่าว อาจถือได้ว่าเป็นเครือข่ายการติดต่อที่สมบูรณ์ที่สุด เพราะไม่มีข้อจำกัดการสื่อสารของสมาชิกโดยเครือข่ายนี้จะเปิดโอกาสให้มีปฏิริยาย้อนกลับสูงที่สุด

ทั้งนี้ลักษณะการติดต่อสื่อสารเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมซึ่งทุกคนมีสิทธิออกความคิดเห็นเท่าเทียมกันและเป็นไปในลักษณะแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการจัดสัมมนาหรือประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีบรรยากาศอย่างเป็นกันเอง มีการรับประทานอาหารร่วมกัน พุดคุยกัน

นอกรอบ ทั้งนี้ส่วนใหญ่แต่ละฝ่ายจะมีความสัมพันธ์กันแบบใกล้ชิด เช่น เป็นเพื่อน คนรู้จัก เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Everett M Rogers และ D.Lawrence Kincaid (1981) เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นแบบกระจาย (Radial Personal Network) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลายๆคน ซึ่งในกลุ่มที่เขาติดต่อดังนี้จะไม่มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันเลย ส่วนใหญ่บุคคลที่ติดต่อดังนี้จะมี ความผูกพันแบบผิวเผิน (Weak Ties) เช่น เป็นเพียงคนรู้จัก หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น และจะเป็นการติดต่อสัมพันธ์ของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

การดำเนินการจัดการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการสื่อสารของหลายๆภาคส่วนที่มีลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบทุกช่องทางและภาคีเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นแบบกระจายนั้น ทำให้เกิดเป็นภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการสัมมนา แลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว นั้นเป็นการดำเนินการด้วย

การดำเนินการจัดการด้านปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว โดยการร่วมมือกัน เก็บขยะขึ้นฝั่งซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ก่อนการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยว คือช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี เป็นการจัดกิจกรรม " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม " ทั้งนี้องค์ประกอบของภาคีเครือข่าย ได้แก่ ชมรมมัคคุเทศก์เป็นผู้ริเริ่มและวางแผน สอดคล้องกับแนวคิดของ Beelbin อ้างถึงใน Hartley(1997) ที่ว่า Coordinator หรือ Chair ทำหน้าที่จัดการและประสาน ช่วยให้กลุ่มมุ่งเน้น ไปยังวัตถุประสงค์หลักและให้สมาชิกในกลุ่มได้เข้ามามีส่วนร่วม, Team Leader หรือ Chair ริเริ่ม และเป็นผู้นำ เสี่ยงในการได้รับความพึงพอใจหรือด้วยประสิทธิผล ผลักดันและกระตุ้นให้ไปสู่เป้าหมาย และ Innovator หรือ Plant จัดหาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม " นี้ได้รับสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล และสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และมีการเข้าร่วมกิจกรรมของทุกภาคส่วน รวมทั้งนักท่องเที่ยว นำไปสู่การสื่อสารกลุ่มใหญ่เช่น เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, เจ้าหน้าที่ภายในอุทยาน, สมาชิกผู้ประกอบการ, สมาชิกมัคคุเทศก์และสมาชิกชาวเล โดยแกนนำเป็นผู้ดำเนินการติดต่อสื่อสารเพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มได้รับทราบและสมาชิกภายในกลุ่มมีการสื่อสารกันทุกช่องทาง ซึ่งมีรูปแบบการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นในลักษณะแบบกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง สอดคล้องกับแนวคิดของ Harold J. Leavitt (1964) ที่

กล่าวว่าเครือข่ายการสื่อสารแบบวงกลม (Circle Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่มีสมาชิกในกลุ่มทุกคนสามารถติดต่อกับสมาชิกที่อยู่ถัดจากคนทั้งสองข้าง สถานะของทุกคนมีความเท่าเทียมกันและทุกคนมีความพอใจ อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องความรับผิดชอบจะเกิดขึ้น เพราะจะหาคนรับผิดชอบไม่ได้เพราะแต่ละคนมีฐานะเท่าเทียมกัน จะหาใครมาเป็นศูนย์รวมของกลุ่มไม่ได้ และเครือข่ายการสื่อสารแบบทุกช่องทาง (All Channel Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่สมาชิกทุกคนสามารถติดต่อกับสมาชิกคนอื่นได้ โดยตรงไม่ต้องผ่านสมาชิกคนอื่น ๆ ทั้งในการรับข่าวและส่งข่าว อาจถือได้ว่าเป็นเครือข่ายการติดต่อที่สมบูรณ์ที่สุด เพราะไม่มีข้อจำกัดการสื่อสารของสมาชิกโดยเครือข่ายนี้จะเปิดโอกาสให้มีปฏิกริยาย้อนกลับสูงที่สุด

ความสัมพันธ์ของภาคีเครือข่ายมีทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ โดยแบบทางการจะเป็นในลักษณะ ความสัมพันธ์ในหน้าที่หรือตำแหน่งงาน ส่วนแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบญาติพี่น้อง, เพื่อน และคนรู้จัก สอดคล้องกับแนวคิดของ Everett M Rogers และ D. Lawrence Kincaid (1981) ที่กล่าวว่าเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นแบบกระจาย (Radial Personal Network) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลายๆคน ซึ่งในกลุ่มที่เขาติดต่อดังนั้นจะไม่มี การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันเลย ส่วนใหญ่บุคคลที่ติดต่อดังนั้นจะมีความผูกพันแบบผิวเผิน (Weak Ties) เช่น เป็นเพียงคนรู้จัก หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น และจะเป็นการติดต่อสัมพันธ์ของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกันและเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อติดกัน (Interlocking Personal) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลายๆคนโดยที่กลุ่มคนในเครือข่ายความสัมพันธ์แบบนี้จะมีการติดต่อสัมพันธ์ถึงกันหมด และมีความสัมพันธ์กันสนิทสนมแน่นแฟ้น (Strong Tie) เช่น เพื่อนสนิท หรือญาติ โดยที่จะมีลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายกันมาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย เสือปาน (2549) ที่ศึกษารูปแบบการสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่าการสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการและการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ ในสถานการณ์การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวรรณ อารีประชาภิรมย์ (2547) ที่ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่สัมฤทธิ์ผลในธุรกิจประกันชีวิต พบว่า การสื่อสารภายในกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ และการสื่อสารทางเดียว ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบการสื่อสารที่ค้นพบในประเด็นการดำเนินการจัดการด้านปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนี้การดำเนินการจัดการด้านปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว เกิดภาคีเครือข่าย การสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรม “รักษเล รักษาป่า รักษาสิ่งแวดล้อม”

การดำเนินการจัดการด้านการอบรมบุคคลากรภายในท้องถิ่น คือ กิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ เป็นกิจกรรมที่คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ร่วมกับ ศูนย์การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งมีการสื่อสารหลายลักษณะทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในส่วนของกรณีที่แนะนำหรือให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรจากหน่วยงานแก่เยาวชนเป็นลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ รวมถึงการวางแผนและดำเนินการของหน่วยงานที่ร่วมโครงการ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต 1 และหน่วยงานเอกชน อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในลักษณะไม่เป็นทางการนำเสนอประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทางโครงการพิจารณาจัดทำโครงการ โดยการลงเวทีชุมชนของทีมงานในโครงการร่วมกับภาคประชาชน โดยไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย เสือปาน (2549) ที่ศึกษารูปแบบการสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า รูปแบบการสื่อสารในสถานการณ์วางแผนการจักระบบการท่องเที่ยวของชุมชนสามชุกเป็นการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์ มีการใช้การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ แต่มีการจัดประชุมเพื่อระดมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันที่สอดคล้องกับ สมฤทัย เสือปาน (2549) ที่พบว่ามีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการวางแผนปฏิบัติการในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน แล้วตามด้วยการใช้รูปแบบการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย การพูดคุยกลุ่มย่อย การสนทนาตัวต่อตัวและการใช้โทรศัพท์ เพื่อประสานความร่วมมือกันในการดำเนินการจัดการให้เห็นเป็นไปตามแผนปฏิบัติการต่างๆ

ทั้งนี้การสื่อสารของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์มีลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารของเครือข่ายในลักษณะแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางและกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง ซึ่งเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และศูนย์การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลที่จัดขึ้นเพื่อเยาวชนบนเกาะหลีเป๊ะ ซึ่งการอบรมมีการสื่อสารกันโดยลักษณะการให้ความรู้ชี้แนะวิธีการเป็นมัคคุเทศก์ โดยการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางนั้นเป็นลักษณะการจัดการดำเนินการที่ทั้งสองหน่วยงานรับผิดชอบจึงมีการรวมข้อมูลข่าวสารทั้งหมดเพื่อดำเนินโครงการ เช่น การลงพื้นที่และสรุปประเด็นโครงการเพื่อจัดทำโครงการยุวมัคคุเทศก์ ส่วนการไหลของข่าวสารแบบกระจายอำนาจนั้นเกิดขึ้นทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเองและกับเยาวชน รวมทั้งการสื่อสารระหว่างเยาวชนด้วยกันเองด้วย มีความสอดคล้อง

กับสมฤทัย เลือปาน (2549) ที่พบว่าในการประชุมสมาชิกของชุมชน คุณพงษ์วิวัน ประธานคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกฯจะเป็นตัวแทนกลุ่ม ในการนำเสนอแผนปฏิบัติการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการให้ข้อมูลกับสมาชิกในชุมชนได้รับทราบถึงแผนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนที่ต้องนำไปปฏิบัติก่อนแล้วจึงเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยในประเด็นที่เห็นสมควรและไม่เห็นสมควร ซึ่งมีสมาชิกในชุมชนบางส่วนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นที่แปลกแยกออกไป และมีการพูดคุยเพื่อหาข้อสรุปกัน แต่บางส่วนก็ได้ค่อยๆตามไปกับแนวความคิดเห็นของคณะกรรมการฯ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ยอมรับและพร้อมใจกันปฏิบัติตามแผนการจัดการการท่องเที่ยวนั้นเป็นอย่างดี

เห็นได้ว่าเป็นภาคีเครือข่ายการสื่อสารมีลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารของเครือข่ายในลักษณะแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางและกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง สอดคล้องกับโครงสร้างการสื่อสารแบบกระจายอำนาจ มีประสิทธิภาพมากกว่าในการแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนแต่โครงสร้างการสื่อสารแบบรวมอำนาจ มีประสิทธิภาพมากกว่าในการแก้ปัญหาต่างๆในการทำงานง่ายๆ ใช้ข้อมูลข่าวสารจำนวนน้อยในงานที่ต้องการข้อมูลเพียงประการเดียว เครือข่ายแบบรวมอำนาจจะทำงานโดยก่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อย และสำเร็จเร็วกว่าแบบขยายอำนาจ เพราะการติดต่อสื่อสารแบบนี้เป็นการติดต่อทางเดียวที่ถูกครอบงำ โดยผู้นำเพียงคนเดียว ความเป็นระเบียบถูกกำหนดขึ้น เพื่อไม่ให้มีข่าวสารมาก ส่วนมากติดต่อสื่อสารแบบวงกลม สมาชิกของกลุ่มจะติดต่อกับบุคคล 2 คนได้ พวกเขาจึงใช้เวลามากกว่า แต่ในงานที่ต้องใช้ข้อมูลร่วมกัน และต้องมีการปฏิบัติด้วยนั้นโครงสร้างการสื่อสารแบบกระจายอำนาจจะทำงานได้รวดเร็ว และมีข้อผิดพลาดน้อยกว่าแบบรวมอำนาจ

ทั้งนี้การดำเนินการจัดการด้านการฝึกอบรมบุคลากรภายในท้องถิ่น เกิดภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์

การดำเนินการจัดการด้านการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนในเขตพื้นที่ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นการจัดการที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่ดำรงความเป็นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ ซึ่งการจัดพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะได้ดำเนินกิจกรรมเป็นประจำทุกๆปี เป็นการรวมตัวกันของชาวเลเพื่อสืบทอดพิธีกรรมตามความเชื่อในการเสี่ยงโชคกลางในการประกอบอาชีพการประมงของชาวเล โดยลักษณะการสื่อสารในเครือข่ายเป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชาวเล โดยมีการประชุมเพื่อวางแผนเตรียมงานตลอดจนการร่วมกันดำเนินงาน

ทั้งนี้สมาชิกชาวเลจะมีความสัมพันธ์กันแบบสนิทสนม เนื่องจากเป็นญาติพี่น้องกัน อาศัยอยู่บนเกาะเดียวกัน มีความใกล้ชิดและรู้จักกันทั้งหมดทุกคน ทำให้ลักษณะการไหลของข้อมูล

ข่าวสารเป็นแบบกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง และสื่อที่ใช้จะเป็นสื่อบุคคล เป็นการพูดคุยแบบปากต่อปาก เช่นในการประชุม แต่ครั้งก็จะมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เดินไปตามบ้านลูกบ้านเพื่อนัดและการเข้าประชุม ซึ่งสอดคล้องกับ วินิจ เกตุขำ (2522) ที่ว่าการสื่อสารจะมีแนวโน้มไปสู่บุคคลที่มีสถานภาพเท่าเทียมกัน มากกว่าแตกต่างกันเช่น กลุ่มที่มีคนหลายฐานะต่างวัยวุฒิ คุณวุฒิกันมาก ๆ จะมีการสื่อสารน้อยกว่าในกลุ่มที่มีฐานะวัยวุฒิ คุณวุฒิ เท่าเทียมกันและการสื่อสารจะไม่ค่อยเกิดขึ้นในกลุ่มที่บุคคลที่มีสถานภาพเหลื่อมล้ำต่ำสูงกว่ากันหรือสถานภาพไม่เป็นที่ยอมรับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของตติยา เลหาดีรานนท์ (2543) ที่ศึกษาเครือข่ายการสื่อสารกลุ่มและบทบาทในการอนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์ของกลุ่มอนุรักษ์เพลงและลีลาสุนทราภรณ์ โดยพบว่า ลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มแบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ 1) กลุ่มผู้นำ มีลักษณะการสื่อสารแบบวงล้อผสมผสานกับแบบทุกช่องทาง 2) การสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้นำกับสมาชิกเป็นแบบวงล้อ 3) การสื่อสารระหว่างสมาชิกมีรูปแบบการสื่อสารแบบวงกลม 4) การสื่อสารระหว่างกลุ่มอนุรักษ์กับบุคคลทั่วไป มี 2 รูปแบบ คือแบบวงล้อและแบบกระจาย และมีความสอดคล้องกับแนวคิดความสัมพันธ์ของผู้สื่อสารของ Roger และ Kincaid ที่ว่าสื่อสารจะมีลักษณะความผูกพันต่อกันในแบบต่างๆ แล้วในการติดต่อสื่อสารแต่ละครั้งคุณลักษณะของคู่สื่อสารที่เหมือนกันและแตกต่างกันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายได้ว่า "ใครจะถ่ายทอดข่าวสารต่อไปยังใครและในการถ่ายทอดข่าวสารนั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงไร" คุณลักษณะที่เหมือนกัน (Homophily) หมายถึง ระดับความเหมือนกันของบุคคลสองคนที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในด้านต่างๆ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษา สถานภาพทางสังคม ความชอบ เป็นต้น คือการเป็นชาวเลเหมือนกัน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องโชคลาง นับถือผี ค่านิยมและอยู่ในสภาพสังคมที่เหมือนกัน เป็นต้น

ภาคีเครือข่ายการจัดพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ นอกจากจะเป็นเครือข่ายที่มีการติดต่อสื่อสารกันของชาวเลที่เป็นหลักแล้ว ยังมีการติดต่อสื่อสารระหว่างชาวเลกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานจังหวัดสตูล, สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต1(สงขลา-สตูล) และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ที่เข้ามามีส่วนร่วมติดต่อสื่อสารกันในส่วนของการช่วยประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงการจัดพิธีลอยเรือ เช่น การกำหนดวันและกิจกรรมต่างๆในพิธี ส่วนภาคเอกชนจะประสานงานและติดต่อสื่อสารเพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมชมพิธีกรรมและบริการด้านที่พักและการจัดนำเที่ยวประกอบด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตติยา เลหาดีรานนท์ (2543) ในเรื่องบทบาทการอนุรักษ์ก็แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มอนุรักษ์และผู้นำมีบทบาทในการรวมกลุ่มบุคคลที่ชื่นชอบและมาร่วมกันทำกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์ 2) กลุ่มสมาชิก มีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้นและเผยแพร่สู่คนใกล้ชิด 3) กลุ่มผู้ไม่เป็นสมาชิก มี 2 กลุ่มย่อย

คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสุนทรพจน์มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการแสดงดนตรีของวง การจัดกิจกรรมประกวดให้ผู้สนใจมีส่วนร่วม การจัดทำผลงานของวงสุนทรพจน์และเผยแพร่ผลงานของวง ส่วนผู้ที่ชื่นชอบทั่วไปมีบทบาทในการให้การสนับสนุนผลงานและกิจกรรมเมื่อมีโอกาส

ทั้งนี้การดำเนินการจัดการด้านการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนในเขตพื้นที่ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เกิดภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ และผู้วิจัยเห็นได้ว่าเป็นภาคีเครือข่ายการสื่อสารที่เป็นประเด็นของการสร้างอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นของชุมชนที่มีความสัมพันธ์แบบสนิทจะช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วมากกว่าและเข้าถึงความเชื่อ การตัดสินใจที่สูงกว่าเนื่องจากความสัมพันธ์แบบสนิทของผู้สื่อสาร และการส่งเสริมของหน่วยงานหรือภาคีอื่นๆ นั้นจะช่วยให้การสื่อสารเป็นไปได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ดังที่ได้มีการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วย เป็นต้น

ประเด็นที่ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านการสื่อสาร

ปัจจัยด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นผู้ส่งสาร ผู้นำหรือแกนนำมีส่วนทำให้เกิดการขยายและคงอยู่ของภาคีเช่นภาคีเครือข่ายกิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เนื่องจากประชาชนหรือชาวเลมีความเชื่อถือผู้นำ มากกว่าบุคคลจากภายนอก และเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง) ที่มีปัจจัยผู้นำหรือแกนนำ นั่นคือคณะกรรมการของแต่ละชุมชนและพี่เลี้ยงเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง) เป็นส่วนทำให้เกิดการขยายและดำรงของเครือข่ายได้ ซึ่งโครงการของเครือข่ายจะดำเนินการต่อไปต้องมีการขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการ ต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เข้ามาสนับสนุนโครงการ เพื่อให้โครงการดำเนินการได้ต่อไปด้วยความสำเร็จ และที่จะสำเร็จมากกว่านั้นคือทำให้เครือข่ายเกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับ Scheuing: Eberhed E. (อ้างถึงใน นฤมล นิราทร, 2543) ที่ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การสร้างวิสัยทัศน์ในเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญต่อสิ่งที่จะต้องทำร่วมกัน และยังรวมถึงการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการทำงานเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของผกาภาศ ธนพัฒน์พงศ์ (2545) ที่ศึกษาการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเกษตรของชมรมสี่มวลงเกษตรแห่งประเทศไทย ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของเครือข่าย ประกอบด้วย ปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะของแกนนำ และลักษณะของเนื้อหาหรือสาร อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลนรี แนวพนิช (2547) ศึกษาเรื่อง กระบวนการสื่อสารในการจัดการ "โครงการสะพานบุญ" ของวัด

สวนแก้วจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประเด็น ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำรงอยู่ของโครงการสวนบุญ ประกอบด้วย ปัจจัยการสื่อสารและปัจจัยสนับสนุน โดยปัจจัยการสื่อสารประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ ความสามารถ, สถานะทางสังคม, ความประพฤติ และพฤติกรรมทางด้านการสื่อสารของพระพะยอม กัลป์ยาโน และสอดคล้องกับพรโสภิต จงมีสุข (2545) ที่ศึกษาเครือข่ายและกระบวนการสื่อสารในการรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชมรมหัวใจไร้สาร ที่พบว่า ผู้ส่งสาร ได้แก่ ผู้นำเยาวชนที่ร่วมงานในชมรมหัวใจไร้สาร มีลักษณะของความเป็นผู้นำและมีความรู้ในเรื่องที่จะเผยแพร่ค่อนข้างดี

การสื่อสารด้วยการบอกปากต่อปากของภาคีเครือข่ายเป็นปัจจัยด้านการสื่อสารในการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสูการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อย่างเช่น เครือข่ายของเยาวชนจากการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์สามารถขยายผลและดำรงอยู่ได้ของภาคีเครือข่ายเนื่องจากการฝึกอบรมเป็นการฝึกให้กับเยาวชนในพื้นที่ เยาวชนเองเมื่อเติบโตก็ประกอบอาชีพในพื้นที่ และการที่เยาวชนมีความรู้สามารถทำให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกรักในท้องถิ่นของตน เยาวชนสามารถจัดการกับการท่องเที่ยวหรือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของตนได้ เช่น เยาวชนมีการแนะนำนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งเยาวชนมีการบอกต่อไปยังสมาชิกในครอบครัวในเรื่องการรักษาทรัพยากร เช่น การไม่จับปลาในฤดูวางไข่ และปัจจัยการบอกปากต่อปากในกิจกรรมการเก็บขยะ “รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม” ส่งผลต่อการขยายและคงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสูการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพราะนักท่องเที่ยวที่ร่วมโครงการมีการบอกปากต่อปากถึงความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งทางชมรมมัคคุเทศก์ที่เป็นผู้จัดเองก็ได้มีการนำเยาวชนเข้ามาร่วมโครงการ เพื่อต้องการให้เยาวชนเหล่านั้นชักชวนหรือบอกเล่าไปยังเพื่อนๆ เพื่อให้เข้ามาท่องเที่ยวหรือร่วมกิจกรรมทำให้เกิดความหลากหลายของผู้เข้าร่วมโครงการส่งผลให้มีการขยายเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น ดังที่คุณมูสิรี หมั่นเหตุ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกาภาส ธนพัฒน์พงศ์ (2545) ที่ศึกษาการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเกษตรของชมรมสื่อมวลชนเกษตรแห่งประเทศไทย ที่พบว่า การบอกปากต่อปากของเครือข่ายระหว่างบุคคลปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของเครือข่ายซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลนรี แนวพนิช (2547) ที่ศึกษากระบวนการสื่อสารในการจัดการ “โครงการสะพานบุญ” ของวัดสวนแก้วจังหวัดนนทบุรี พบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปาก เป็นปัจจัยด้านบุคคลที่เอื้อต่อการดำรงอยู่ของโครงการสวนบุญ

ความหลากหลายของสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นอีกปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสูการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยาน

แห่งชาติตะรุเตา เนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจถึงการดำเนินงานของเครือข่าย ทำให้สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายทั้งนี้ อาจจะมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยกันหลายช่องทาง ได้แก่ การใช้สื่อบุคคล เช่น การบอกปากต่อปาก, การสาธิตหรือให้ความรู้ด้วยวิทยากรท้องถิ่นและวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก, การใช้สื่อมวลชนต่างๆ เช่น โทรทัศน์, วิทยุการใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น เว็บไซต์, MSN และ Hi5 เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลนรี แนวพนิช (2547) ที่ศึกษากระบวนการสื่อสารในการจัดการ "โครงการสะพานบุญ" ของวัดสวนแก้วจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำรงอยู่ของโครงการสานบุญอีกปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสารในทุกจังหวัดเวลาที่มีโอกาส และการใช้ช่องทางการสื่อสารหลายช่องทาง และไม่มีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกามาศ ธนพัฒน์พงศ์ (2545) ที่ศึกษาการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเกษตรของชมรมสื่อมวลชนเกษตรแห่งประเทศไทย ที่พบว่าปัจจัยการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์มีเพียงปัจจัยการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนที่เป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการขยายตัวของเครือข่าย

นอกจากปัจจัยการสื่อสาร 3 อย่างที่กล่าวมา ยังมีปัจจัยการสื่อสารด้านความน่าสนใจของกิจกรรม ที่จะช่วยให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย ส่งผลให้มีผู้เข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ได้แก่ กิจกรรม " รักทะเล รักป่า รักษาสิ่งแวดล้อม, พิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะและกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ โดยกิจกรรม " รักทะเล รักป่า รักษาสิ่งแวดล้อม มีความน่าสนใจในการที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม ความรักและสามัคคีกัน โดยค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าราคาปกติ, พิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เป็นพิธีกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ทำให้ทุกภาคส่วนเริ่มเห็นถึงความสำคัญของพิธีกรรม จึงพร้อมใจร่วมมือกันส่งเสริมพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ ทุกปี และกิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เป็นกิจกรรมที่มีแนวความคิดที่ โดยเป็นการนำเยาวชนชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะมาอบรมเกี่ยวกับการนำเที่ยวอย่างอนุรักษ์ เพื่อให้เยาวชนชาวเลเหล่านี้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และนำความรู้ไปใช้ในการเป็นมััคคุเทศก์ในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Scheuing: Eberhed E. (อ้างถึงใน นฤมล นิราทร, 2543) ที่ว่า การเสริมพลังการทำงาน หมายถึง การสนับสนุนให้องค์กรเครือข่ายได้มีโอกาสแสดงความสามารถตลอดจนพิจารณาญาณของตนในสถานการณ์ต่างๆ ร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาต่างๆ

เช่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ ขณะเดียวกันก็ต้องมีการเสริมทักษะการสร้างเครือข่ายให้ผู้ปฏิบัติงาน และสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานวิชาการต่าง ๆ ด้วย

ปัจจัยด้านสนับสนุน

ปัจจัยด้านการสนับสนุนและบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ มีส่วนทำให้การขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว, การสัมมนาเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการและกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ ล้วนได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ และดำเนินการโดยความรับผิดชอบของภาครัฐ ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวรรณ อารีประชาภิรมย์ (2547) ที่ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่สัมฤทธิ์ผลในธุรกิจประกันชีวิต พบว่าปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการสร้างเครือข่าย คือปัจจัยด้านบริหารสังคม ซึ่งได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐ การดำเนินการจัดการหลายด้านๆจะขับเคลื่อนไปได้นั้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจและความช่วยเหลือของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่

ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพราะคนรุ่นใหม่เป็นผู้สืบทอดกิจการการท่องเที่ยวต่อไปจากผู้ประกอบการรุ่นก่อนซึ่งเป็นพ่อแม่ ทั้งนี้คนรุ่นใหม่มีระบบการศึกษาในสมัยปัจจุบันที่เน้นการพัฒนาอย่างแท้จริง ทำให้เกิดแนวคิดสมัยใหม่ ทั้งนี้เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยด้านผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่จะสามารถช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่จะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทต่อไปในอนาคต

ความหลากหลายของภาคีเครือข่ายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการขยายเครือข่ายและส่งผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เห็นได้จากภาคีหรือสมาชิกภายในเครือข่าย คือองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบต่อจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพราะหลายๆหน่วยงานนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมกันในการจัดการ ทั้งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต1(สงขลา-สตูล) ที่เป็นหน่วยงานหลัก และยังมีหน่วยงานอื่นๆที่เข้ามาสนับสนุน เช่น สำนักงานจังหวัด, องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสตูล, องค์กรบริหารส่วนตำบลต่างๆและโรงเรียนในพื้นที่ อีกทั้งสมาชิกของเครือข่าย

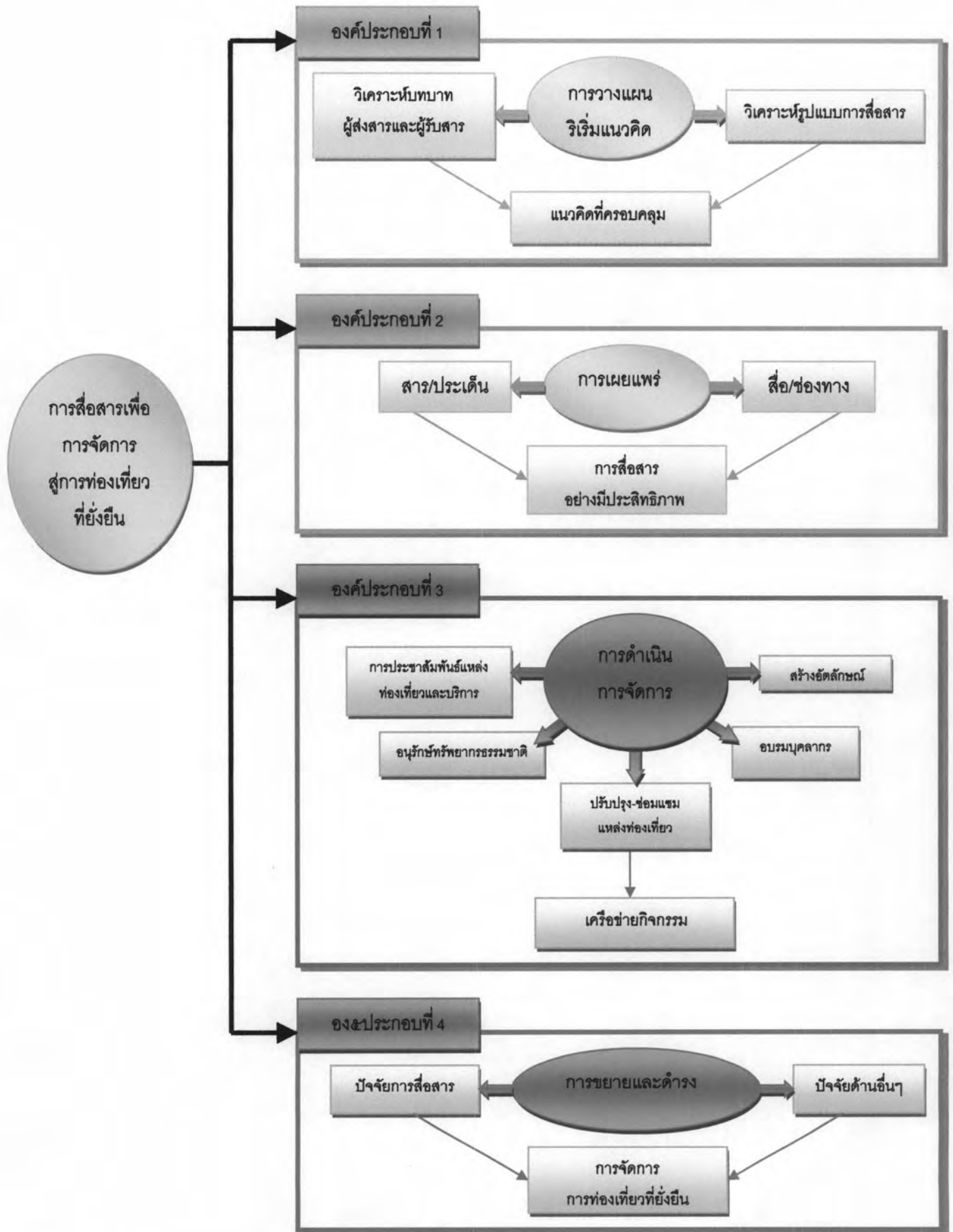
ยังมีพันธมิตรเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มูลนิธิสืบนาคะเสถียร, มูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น

รวมทั้งความหลากหลายของสมาชิกนอกเครือข่าย ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม โดยนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมส่วนใหญ่แต่ละปีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีความหลากหลายจากพื้นที่ต่างๆ เกือบทั่วประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของผกา มาศ ธนพัฒน์ พงศ์ (2545) ที่ศึกษาการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเกษตรของชมรม สื่อมวลชนเกษตรแห่งประเทศไทย ที่พบความหลากหลายของสมาชิกเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการขยายตัวของเครือข่าย

อีกทั้งปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในพิธีกรรม, วัฒนธรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวของตน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เนื่องจากความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ทำให้ เกิดการสำนึกและร่วมกันรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ จึงทำให้ทุกคนในท้องถิ่นร่วมกันจัดการกับพิธีกรรม, วัฒนธรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว การสืบทอดที่ยาวนานและสม่ำเสมอทำให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของเครือข่ายการสื่อสาร หรืออาจจะเกิดเครือข่ายการสื่อสารอื่นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Scheuing: Eberhed E. (อ้างถึงใน นฤมล นิราทร, 2543) ที่ว่า การมีพันธะสัญญาที่หนักแน่นระหว่างกัน นอกจากจะหมายถึงการมีอุดมการณ์และความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นแล้ว ยังหมายถึงการมีมิตรภาพที่ใกล้ชิดมีสายสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยการสร้างมิตรภาพและสายสัมพันธ์มิใช่สิ่งที่จะสร้างได้ข้ามคืน แต่หมายถึงการผ่านกระบวนการทำงาน ความสำเร็จ ความล้มเหลวร่วมกัน และร่วมปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาวิจัยประกอบกับแนวคิดที่ใช้ในการอภิปรายผล สามารถสรุปเป็นแบบจำลองการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน(Communication for Sustainable Tourism Management) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรหรือทุกภาคส่วน รวมทั้งนักพัฒนาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สามารถนำแนวคิดด้านการสื่อสารไปใช้เพื่อจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สามารถนำเสนอแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5.1 แบบจำลองการสื่อสารเพื่อการจัดการสาธารณูปโภคที่ยั่งยืน

จากแบบจำลองข้างต้น ผู้วิจัยขออธิบายรายละเอียดถึงข้อเสนอแนะทั่วไปของแต่ละองค์ประกอบ โดยมีลักษณะการจัดการด้านต่างๆ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนริเริ่มแนวคิดรูปแบบและกิจกรรมการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 2) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารรูปแบบและกิจกรรมการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 3) การดำเนินการจัดการ และ 4) การขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1. การวางแผนริเริ่มแนวคิดการจัดการรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

โดยการวิเคราะห์ถึงบทบาทของผู้ส่งสาร(ผู้เริ่มทำการสื่อสาร)ในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รวมทั้งวิเคราะห์คุณลักษณะและความต้องการของผู้รับสาร และรูปแบบการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อให้ได้แนวความคิดและบทบาทที่ครอบคลุมทุกด้านในการวางแผนการจัดการรูปแบบและกิจกรรมการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

■ วิเคราะห์บทบาทของผู้ส่งสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จากผลการวิจัย วิเคราะห์ได้ว่าบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่มีความสอดคล้องกับหลักข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีหน่วยงานที่มีบทบาททางด้านการให้ความรู้และคำแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ, ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและบทบาทด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว อันจะเป็นทิศทางอันดีต่อการจัดการ เพราะบทบาทดังกล่าวสามารถทำให้เกิดการขับเคลื่อนในการจัดการมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้ ดังนั้น ในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตานั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยความแตกต่างของบทบาทของแต่ละภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน รวมทั้งพันธมิตรต่างๆ เพื่อให้สามารถจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยการสื่อสารเข้ามาเป็นตัวเชื่อมโยงบทบาทดังกล่าว

■ วิเคราะห์คุณลักษณะและความต้องการของผู้รับสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จากคุณลักษณะของผู้รับสารภายในภาคีเครือข่าย เห็นได้ว่าภาครัฐจึงมีความต้องการข้อมูลที่ชัดเจนและความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือแนวคิดใหม่อย่างแท้จริงจากภาคส่วนอื่นๆ, ภาคเอกชนและประชาชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ โดยการได้รับ

ข้อมูลที่ถูกต้องและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือแนวคิดใหม่เพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ ดังนั้นการสื่อสารต้องอาศัยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาช่วย และควบคู่ไปกับการสื่อสารเพื่อทำให้ความรู้แก่ภาคประชาชนที่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างถูกต้อง

ในส่วนของคุณลักษณะของผู้รับสารภายนอกเครือข่าย นั่นคือ นักท่องเที่ยว ที่อยู่ในช่วงทำงานต้องการผ่อนคลายในช่วงเวลาหยุดพักยาว ดังนั้นจึงควรมีการจัดการรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่รองรับการพักผ่อนและคลายเครียดอย่างเพียงพอและมีคุณภาพสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และนักท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาที่ปัจจุบันมุ่งเน้นแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น ปัจจุบัน สร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า จึงง่ายแก่การสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะดังกล่าว อย่างไรก็ตามไม่เพียงแต่คำนึงถึงการรับรู้ แต่ควรคำนึงถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวมาประกอบด้วยกับลักษณะการรับรู้ของนักท่องเที่ยว

และส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตากับเพื่อนมากที่สุด มีการเดินทางมาที่รถส่วนบุคคลมากที่สุด ดังนั้นควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเส้นทาง การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลที่ถูกต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย แล้วนำค่าการใช้จ่าย รวมทั้งระยะเวลาในการทำกิจกรรมมาช่วยในการวางแผนการจัดการรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวได้

ในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปยังเกาะหินงาม, เกาะแหลมสน, เกาะราวี มากที่สุด รองลงมาคือ เดินทางไปลอดซุ้มประตูบนเกาะไข่ และการเข้าร่วมชมพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลน้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยเห็นมีความคิดเห็นว่าจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น พร้อมกันนั้นก็สนับสนุนรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆให้ชัดเจน เช่น การเข้าร่วมชมพิธีกรรมลอยเรือของชาวเล ซึ่งเป็นจุดเด่นและเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ทั้งนี้ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับพฤติกรรมมากที่สุด แสดงถึงให้เห็นถึงการท่องเที่ยวที่มุ่งสู่ความยั่งยืน แต่เห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมเสนอแนะและแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เมื่อพบว่ามี ความเสียหายหรือมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมในอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่น้อย ดังนั้นทางอุทยานแห่งชาติตะรุเตาควรมีช่องทางนำเสนอแนะให้กับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น กล้องแสดงความคิดเห็น เว็บไซต์แสดงความคิดเห็น เป็นต้น

การสื่อสารกับบุคคลทั่วไป เพื่อให้เกิดความสนใจในเรื่องการท่องเที่ยว ควรเลือกช่องทางที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากอย่างเช่นสื่อมวลชน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสายตาของผู้รับสารบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย เพราะการได้รับสารซ้ำๆ บ่อยๆ ทำให้ผู้รับสารที่เป็นบุคคลทั่วไปเกิดความรับรู้ ส่งผลให้ความสนใจและตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้

■ วิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ทั้งนี้จากผลการวิจัยและความสอดคล้องกับหลายๆแนวคิด แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายหรือกลุ่มของการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ส่งผลให้มีรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของบทบาทของผู้ทำการสื่อสาร ทั้งนี้รูปแบบการสื่อสารแต่ละรูปแบบจะมีความเหมาะสมกับสถานการณ์บางสถานการณ์ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงควรพิจารณาและเลือกรูปแบบการสื่อสารดังนี้

การนำการสื่อสารทางเดียวมาใช้นั้นเพื่อความรวดเร็วในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและเป็นการเผยแพร่ได้ในวงกว้างเป็นผู้รับสารที่เป็นมวลชน โดยที่เราไม่สามารถเจาะจงได้ นั่นคือนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

การสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ต้องความเป็นระบบ ความเป็นระบบช่วยให้การสื่อสารมีแบบแผนที่ชัดเจนมุ่งสู่การสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จได้มาก ทำให้การจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการ จะช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างกันเอง ความเป็นกันเองสนิทสนมนั้นทำให้ผู้สื่อสารมีความไวเนื้อเชื่อใจกัน ทำให้ประเด็นการสื่อสารนั้นมาจากข้อมูล ความคิดที่แท้จริงของแต่ละฝ่ายของผู้สื่อสาร ส่งผลให้การจัดการการท่องเที่ยวมุ่งสู่ความสำเร็จมากขึ้น

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เหมาะสมกับกลุ่มผู้จัดกิจกรรมการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การประชุม การเสวนา หรือการจัดกิจกรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีหลายบุคคล หลายๆภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นต้องตระหนักถึงความหลากหลายของประชาชนหรือกลุ่มบุคคล ตลอดจนการออกแบบกิจกรรมในลักษณะที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่หลากหลายได้เข้าถึงสื่อและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนดำเนินการสื่อสารกันบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิและความเท่าเทียมกัน ซึ่งจะส่ง "ผล" ให้การพัฒนาต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม และในขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ อาทิ ความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมของตน

ตลอดจนการอุทิศร่างกาย / แรงใจในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถในระดับถัดไป และบุคคลที่จัดเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลในด้านกว้างและลึก ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน

ทั้งนี้นอกจากรูปแบบการสื่อสารที่ต่างกันยังต้องคำนึงถึงการทำหน้าที่ของผู้ส่งสาร สาร และสื่อ ที่ต้องมีความแตกต่างกันไปด้วยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้รับสาร

นอกจากการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในเครือข่ายแล้วยังมีการสื่อสารไปยังนอกเครือข่าย นั่นคือการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป ซึ่งควรเลือกรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมายเช่นเดียวกับการสื่อสารภายในเครือข่าย ดังนี้

การสื่อสารทางเดียวระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป เป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อมูลการท่องเที่ยว ต้องอาศัยสื่อมวลชนที่สามารถเข้าถึงคนจำนวนมาก ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และเว็บไซต์ เป็นต้น

การสื่อสารสองทางระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป เหมาะกับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญหน้ากับนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปที่อาจจะผ่านสื่อบุคคลด้วยการพูดคุยหรือสถานการณ์ที่ผ่านทางโทรศัพท์และทางเว็บไซต์จังหวัด แต่ทั้งนี้การสื่อสารรูปแบบดังกล่าวต้องควบคู่ไปกับการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน และการบริการที่จริงใจน่าประทับใจด้วย

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้มีการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์โดยตรงส่งผลให้เกิดจิตสำนึกในการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตามมาได้ และเป็นการสื่อสารที่ทำให้ได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างใกล้ชิดและมีการแลกเปลี่ยนกันอย่างมีส่วนร่วมโดยการใช้สื่อกิจกรรมเป็นตัวเชื่อมโยงการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เครือข่ายการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาสามารถนำความคิดเห็นและลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวมาเป็นแนวทางในการจัดการต่อไป

องค์ประกอบที่ 2. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารรูปแบบและกิจกรรมการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สืบเนื่องจากองค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์ผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร และวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารแล้ว ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ การเผยแพร่ที่คำนึงถึงการเลือกสารหรือประเด็น รวมทั้งการเลือกสื่อหรือช่องทาง (สื่อบุคคลและสื่อผสม) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการสื่อสารเพื่อการจัดการ โดยมีแผนภาพความคิดในองค์ประกอบนี้ดังนี้

■ **สารหรือประเด็นที่ภาคีเครือข่ายใช้สื่อเกี่ยวกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน** ควรจะคำนึงถึงประเด็นทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประเด็นหลักที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งควบคู่ไปกับประเด็นด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการบริการนักท่องเที่ยวและด้านกฎระเบียบ ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใดๆก็ตาม จำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รับทราบความเป็นมา การดำเนินงานต่างๆ เชิญชวนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ หากไม่มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมหรือโครงการ อาจจะมีผลความสำเร็จน้อยหรือไม่เกิดผลสำเร็จเลยเป็นได้ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงเป็นประเด็นหนึ่งที่สามารถเข้ามาช่วยในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้

■ **สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร** เพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต้องมีความหลากหลายของสื่อในการเลือกใช้ เนื่องจากมีการสื่อสารในการจัดการหลายด้าน จึงมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน มีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายต่างออกไป จึงควรเลือกสื่อที่หลากหลายเพื่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอันจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ทั้งนี้นอกจากการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายแล้ว **สื่อกิจกรรม** ยังเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความร่วมมือการมีส่วนร่วม เกิดการสื่อสารของคนจำนวนมากไม่จำกัดจำนวน เกิดการขยายและความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม และส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ และ**สื่อบุคคล** ซึ่งเป็น สื่อที่มีการสื่อสารแบบปากต่อปาก เช่น มีคัคเทศก์ติดต่อและใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสื่อที่มีความสัมพันธ์กับผู้รับสารโดยตรง เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท คนรู้จัก เป็นต้น เป็นสื่อที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ เกิดความไว้วางใจ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อการโน้มน้าวใจหรือสร้างจิตสำนึกได้ เช่น วิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และโต๊ะหมอซึ่งชาวเลนับถือ อีกทั้งสื่อบุคคลสามารถสื่อสารโต้ตอบได้โดยทันที ทำให้เข้าถึงปัญหาได้อย่างรวดเร็วและเกิดการจัดการได้อย่างทัน่วงทีและอีกสื่อที่เป็นสื่อที่มีความยั่งยืนและเป็นเอกลักษณ์ คือ **สื่อพิธีกรรม** ซึ่งเป็นสื่อที่มีกรสืบทอดกันมายาวนาน เป็นสื่อสร้างความภาคภูมิใจสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชน ทำให้เกิดจิตสำนึกรักในความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของตน เพราะเป็นสื่อของชุมชน จัดโดยชุมชน และเพื่อชุมชน นั้นเอง ส่งผลให้มีผู้สืบทอดและขับเคลื่อนในด้านการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 3. การดำเนินการจัดการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว, การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, ปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว, การฝึกอบรมบุคลากรภายในท้องถิ่นและการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนในเขตพื้นที่ท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีข้อเสนอแนะตามประเด็นการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ดังนี้

■ **การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ** มีการสื่อสารของภาคีเครือข่ายทั้งที่เป็นแบบรวมอำนาจและกระจายอำนาจ ทั้งนี้ภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับของการดำเนินงานของตนด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในการสื่อสารของภาคีเครือข่ายควรแบ่งลักษณะการสื่อสารย่อย เช่น การริเริ่มแนวคิดควรเป็นการสื่อสารแบบกระจายอำนาจเพื่อให้ได้ความคิดที่แตกต่างซึ่งมาจากบทบาทของผู้สื่อสารที่แตกต่างดังที่ได้กล่าวมาในองค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์บทบาทของผู้สื่อสาร และในส่วนของ การวางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์ควรมีการสื่อสารแบบรวมอำนาจเพื่อการจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

■ **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ** เป็นการติดต่อสื่อสารจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชน, ภาคประชาชนและพันธมิตร เป็นการแลกเปลี่ยนกันในการป้องกันการป้องกัน, ปัญหา และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการจัดการที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำไปใช้ดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตนเองรับผิดชอบ และทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบทุกช่องทางสามารถทำให้เกิดการสื่อสารที่สมบูรณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้สื่อสารได้มีโอกาสร่วมสื่อสารได้สูง และความ สัมพันธ์กันเพียงคนรู้จัก หรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน จึงควรเลือกประเด็นและสื่อที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์ที่แตกต่างด้วย

■ **การปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว** ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว อย่างเช่น การจัดกิจกรรม “รักษะเล รักษะป่า รักษาสิ่งแวดล้อม” เพราะนอกจากจะเป็นการช่วยปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรธรรมชาติแล้ว การจัดกิจกรรมดังกล่าวยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปในตัวอีกด้วย และผู้วิจัยเห็นว่า เป็นภาคีเครือข่ายการสื่อสารแบบเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมนั้น เป็นการสื่อสารแบบทุกช่องทางที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อสารนำไปสู่ความสนิทสนม ซึ่งจะทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

■ **การอบรมบุคลากรภายในท้องถิ่น** คือ กิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งมีการสื่อสารหลายลักษณะทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในส่วนของ การชี้แนะหรือให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรจากหน่วยงานแก่เยาวชนเป็นลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ อีกทั้งยังเป็นการ

สื่อสารแบบมีส่วนร่วมในลักษณะไม่เป็นทางการนำเสนอประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการลงเวทีชุมชนของทีมงานในโครงการร่วมกับภาคประชาชน และเห็นได้ว่าเป็นภาคีเครือข่ายการสื่อสารมีลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารของเครือข่ายในลักษณะแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลาง และกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนควรสนับสนุนให้เกิดการการฝึกอบรมบุคลากรภายในท้องถิ่นให้เป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและมีการจัดการภายใต้แนวคิดการสื่อสารที่กล่าวมา เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการที่ยั่งยืนต่อไป

■ **การสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน** ในเขตพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นการจัดการที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่ดำรงความเป็นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจัดพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ ดังนั้นในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนควรให้ความสำคัญกับความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนแห่งนั้น โดยการสนับสนุนให้เกิดอัตลักษณ์ต่างๆเข้ามามีบทบาทในการท่องเที่ยว โดยในการจัดการนั้นควรมีแนวคิดด้านการสื่อสารเข้าช่วยนั้นคือแนวคิด ความเป็น เป็นญาติพี่น้องกัน คนรู้จักมีความสัมพันธ์กันแบบสนิทสนม จะช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วมากกว่าและเข้าถึงความเชื่อ การตัดสินใจที่สูงกว่าเนื่องจากความสัมพันธ์แบบสนิทของผู้สื่อสาร และเลือกลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นแบบกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง และสื่อที่ใช้จะเป็นสื่อบุคคลเป็นการพูดคุยแบบปากต่อปาก เช่น ในการประชุม รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและพันธมิตรควรเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมการสร้างอัตลักษณ์ต่างๆ และเข้ามาจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นสำคัญประกอบด้วย

ทั้งนี้การดำเนินการจัดการด้านต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่มีการดำเนินการจัดการแล้วนำไปสู่การเกิดการสื่อสารของภาคีเครือข่าย โดยทั้งนี้ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นเมื่อการดำเนินการจัดการดังกล่าวได้มีการขยายและดำรงอยู่ ซึ่งเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาถึงจัดการการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้ โดยอภิปรายได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 4. การขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่เพียงแต่การวิเคราะห์และมองถึงการดำเนินการจัดการ ณ ปัจจุบัน การจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนนั้นต้องมีการคำนึงถึงการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายเพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Scheuing: Eberhed E. (อ้างถึงใน นฤมล นิ

ราทร, 2543) ที่อธิบายว่า ความสำเร็จของการทำงานแบบเครือข่ายไม่ได้ตัดสินกันเพียงการสามารถหาเครือข่ายเท่านั้น แต่ต้องมองให้ไกลไปถึงผลสำเร็จของงานจากองค์กรเครือข่ายด้วย โดยการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

■ ปัจจัยด้านการสื่อสาร

ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร ผู้นำหรือแกนนำเป็นปัจจัยที่หลายๆงานวิจัยค้นพบ ดังนั้นบทบาทของผู้นำในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ผู้นำต้องเข้าใจถึงปัญหาหรือแนวคิดต่างๆด้านการจัดการเป็นอย่างดีและปฏิบัติอย่างจริงจัง ควบคู่ไปกับทักษะในการสื่อสารเพื่อให้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถขยายและดำรงเครือข่ายการจัดการการท่องเที่ยวได้ นำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ปัจจัยการสื่อสารโดยการบอกปากต่อปากของภาคีเครือข่ายนั้นเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งการบอกปากต่อปากนั้นเป็นสื่อบุคคลที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว และการเห็นหน้าค่าตากันนั้นทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชัดเจนของเนื้อหาสาระทำให้ความเข้าใจง่ายขึ้นและมีการสื่อสารได้ตอบโต้ทันที ทำให้การจัดการการท่องเที่ยวเกิดการขยายไปในวงกว้างและมีความเข้มแข็ง

โดยเฉพาะการบอกปากต่อปากเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเล่าสู่กันฟังถึงประสบการณ์การท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์โดยตรงถือเป็นสื่อบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ การสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ นักท่องเที่ยวมีการสื่อสารกับมีดคู่เทศก์และผู้ประกอบการด้านต่างๆ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวจึงต้องอาศัยทักษะการสื่อสาร เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว แล้วนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมหรือประเด็นการสื่อสารที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับบริการที่ประทับใจที่จะทำให้นักท่องเที่ยวบอกต่อปากต่อปากด้วยทัศนคติที่ดี ส่งผลให้มีการเข้ามาท่องเที่ยวอีกหรือมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้

การใช้สื่อที่มีความหลากหลายสามารถช่วยให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เกิดการร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เครือข่ายเกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ด้วย

กิจกรรมมีความน่าสนใจทั้งทางด้านการสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ, การสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้นควรพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมที่มีความน่าสนใจเพื่อดึงดูดให้มีผู้เข้าร่วมจัดการการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นและมี

ความเข้มแข็งดำรงเครือข่ายอยู่ได้นานและตลอดไป ทั้งนี้รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

■ ปัจจัยด้านสนับสนุน

หน่วยงานภาครัฐควรมีบทบาทที่ชัดเจนและเข้มแข็งในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และมีการสนับสนุนหรือผลักดันให้การดำเนินการจัดการดำเนินไปได้ควบคู่กับแนวคิดการจัดการที่ดีซึ่งหลายฝ่ายได้ดำเนินร่วมกัน

ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่ เป็นผู้สืบทอดกิจการการท่องเที่ยวต่อไปจากผู้ประกอบการรุ่นก่อนซึ่งเป็นพ่อแม่ ทั้งนี้คนรุ่นใหม่มีระบบการศึกษาในสมัยปัจจุบันที่เน้นการพัฒนาอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงควรนำคนรุ่นใหม่เข้ามาร่วมกิจกรรมในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งจะได้แนวคิดใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันมากขึ้น

ปัจจัยความหลากหลายของภาคีเครือข่าย จึงควรมีการพัฒนาควบคู่ไปกับปัจจัยการสื่อสารปากต่อปาก เพราะการสื่อสารแบบปากต่อปากสามารถขยายการสื่อสารออกไปในวงกว้างสร้างความหลากหลายของผู้รับสาร ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความหลากหลายจึงเป็นปัจจัยทำให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของเครือข่ายได้อีกด้วย

ปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในพิธีกรรม, วัฒนธรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวของตน ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าบุคคลที่อยู่ในพื้นที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการตระหนักถึงความเป็นตัวตนของตนเอง เพราะการภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนมีจะเป็นจุดเริ่มต้นและมีความเข้มแข็งในการจัดการ เพราะความภาคภูมิใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ย่อมมีความเข้มแข็งและยั่งยืนได้

ทั้งนี้แล้วการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้นนอกจากจะใช้แนวคิดการสื่อสารเข้ามาช่วยเพื่อให้การดำเนินการจัดการดำเนินไปได้นั้น เราต้องควบคู่กับแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการจัดการด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ล้วนแล้วต้องอาศัยการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นเพียงการสื่อสารระดับภายในบุคคลอย่างการคิด, การสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การพูดคุย และการสื่อสารระดับกลุ่มที่เป็นการสื่อสารภายในเครือข่าย หรือแม้กระทั่งการสื่อสารมวลชนที่สื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องหลักอาศัย

แนวคิดการสื่อสารเข้ามาเกี่ยวข้องโดยนำแนวคิดจากแบบจำลองที่กล่าวมานั้นไปเป็นแนวทาง ในการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและเครือข่ายการสื่อสาร เพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นงานวิจัยเฉพาะพื้นที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาถึงกระบวนการและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบเพื่อค้นหาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพที่สุดต่อไป

2. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและเครือข่ายการสื่อสาร เพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาโดยภาพรวมของเครือข่ายกิจกรรมการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แต่ค้นพบว่ามีกิจกรรมหลายๆอย่างที่มีความน่าสนใจและมีรายละเอียดที่สามารถศึกษาวิจัยได้อีกหลายประเด็น เช่น การศึกษาถึงการสื่อสารเพื่อสร้างและดำรงอัตลักษณ์พิธีกรรมลอยเรือของชาวเล, การศึกษาถึงการสร้างเครือข่ายของกิจกรรม, การสื่อสารเพื่อสืบทอดประวัติศาสตร์อุทยานแห่งชาติตะรุเตา และการสื่อสารเพื่อการขยายและดำรงเครือข่ายยุวมัคคุเทศก์ เป็นต้น

3. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและเครือข่ายการสื่อสาร เพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาโดยภาพรวมของเครือข่ายกิจกรรมการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และค้นพบว่ามีเครือข่ายย่อยๆของภาคีเครือข่ายทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน และพันธมิตร ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงเครือข่ายย่อยๆ เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนของแต่ละเครือข่ายมากขึ้น เช่น การสื่อสารและเครือข่ายของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว, การสื่อสารและเครือข่ายของชมรมมััคคุเทศก์ และการสื่อสารและเครือข่ายของพันธมิตรเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง เป็นต้น

4. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและเครือข่ายการสื่อสาร เพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาโดยเน้นเกี่ยวกับประเด็นเครือข่ายกิจกรรม การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงบริบทที่ส่งผลกระทบต่อสื่อสารเพื่อจัดการกา

ร่องเทียวยังยืน ซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อให้สามารถครอบคลุมทุกด้านและเกิดประสิทธิภาพในการจัดการมากที่สุด

5. การศึกษาวิจัยในส่วนของกรวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพียงการรับรู้และพฤติกรรมกรท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจะมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาถึงการรับรู้และพฤติกรรมกรท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติด้วย เพื่อให้การจัดการสามารถเข้าถึงและเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มเป้าหมาย